QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA
(Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali)

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 27 ta' Ġunju, 2024

Numru 1

Rikors Numru 114/21TA

Vivaro Ltd (C 45929) u b'digriet ta' l-4 ta' April 2023 l-isem tal-kumpannija rikorrenti ġie sostitwit għal SCGO Limited.

vs

Il-Korp għall-Analiżi ta' Informazzjoni Finanzjarja u l-Avukat tal-Istat

Il-Qorti:

Rat ir-rikors tas-Soċjeta' SCGO Limited ġja Vivaro Ltd (is-Soċjeta' rikorrenti) tat-2 ta' Marzu 2021 li permezz tiegħu ppremettiet u talbet is-segwenti:

"Introduzzjoni

1. Permezz ta' ittra datata 27 ta' Awissu 2020, hawn annessa u mmarkata bħala **Dok.A** ("**Deċiżjoni**"), il-Korp ikkomunika d-deċiżjoni tiegħu li jimponi piena amministrattiva fl-ammont ta' €733,160 ai termini tal-artikolu 13 tal-Att Kontra Money Laundering (Kap. 373 tal-Liġijiet ta' Malta) (l-"**Att**") u Regolament 21 tar-Regolamenti Kontra Money Laundering u Finanzjar ta' Terroriżmu (L.S. 373.01) (ir-

"**Regolamenti**"). Permezz ta' ittra datata 10 ta' Settembru 2020, hawn annessa u mmarkata bħala **Dok.B** (it-"**Ittra ta' Kjarifika**"), il-Korp bagħat kjarifiċi fir-rigward ta' kif ġiet imposta parti mill-istess piena amministrattiva.

2. Kif jirriżulta mid-Deċiżjoni nnifisha, tali piena amministrattiva ġiet imposta wara li l-Korp allegatament sab diversi nuqqasijiet fl-operat tal-appellant.

3. Vivaro ħassitha aggravata mid-Deċiżjonijiet u għaldaqstant ressqet appell quddiem il-Qorti tal-Appell (Sede inferjuri), skont it-termini tal-Att. Dan huwa anness u mmarkat bħala **Dok Ċ** u jagħti rendikont dettaljat tal-isfond fattwali li wassal għall-appell in kwistjoni. Madanakollu, apparti aggravji bbażati fuq il-liġi ordinarja, Vivaro għandha ukoll ilmenti ta' natura kostituzzjonali li għandhom x'jaqsmu mal-Att, ir-Regolamenti, l-investigazzjoni li ġiet kondotta mill-Korp kif ukoll mad-Deċiżjoni u għaldaqstant qed tressaq ukoll dan ir-rikors kostituzzjonali sabiex din l-Onorabbli Qorti tiddeċiedi dwar l-ilmenti tagħhom

4. Fis-suċċint, u kif ser jiġi spjegat fid-dettal iktar l-isfel, Vivaro qed tressaq din il-kawża minħabba l-fatt li, skontha, hemm numru ta' dispożizzjonijiet fl-Att u fir-Regolamenti li minnhom infushom jilledu d-dritt tagħha ta' smigħ xieraq. Addizzjonalment, jirriżulta wkoll li l-mod kif tmexxiet l-investigazzjoni kien bi ksur tad-dritt ta' smigħ xieraq. Vivaro tissottometti wkoll li l-Att, ir-Regolamenti u l-*Implementing Procedures* mhumiex ippromulgati abbażi tal-prinċipju *nullum crimen nulla poena sine lege* u għaldaqstant dan ukoll jilledi d-drittijiet fundamentali tagħha. F'dawn il-proċeduri għalhekk, Vivaro qed tressaq il-pretenzjonijiet tagħha li:

4.1 L-Artikoli 12A, u/jew 13, u/jew 13 A, u/jew 13 B, 13 C u/jew 18, u/jew 19, tal-Att, kif ukoll ir-Regolament 21 tar-Regolamenti li huma d-disposizzjonijiet fil-liġi abbażi ta' liema (a) il-Korp hu mogħni bil-poteri biex jaġixxi bħala investigatur, prosekutur u 'qorti', u (b) jissussisti n-nuqqas ta' rimedju adegwat ta' appell, jilledu d-drittijiet fundamentali tal-bniedem hekk kif protetti mill-Artikolu 39 (1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta ("**il-Kostituzzjoni**") u/jew l-Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem ("**il-Konvenzjoni**").

4.2 Il-mod kif tmexxiet l-investigazzjoni u l-proċess investigattiv li wassal biex il-Korp ħareġ id-Deċiżjonijiet, jilledi l-Artikolu 6 § 3 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (6)(a) tal-Kostituzzjoni;

4.3 L-Artikolu 13 tal-Att, u/jew ir-Regolament 21 tar-Regolamenti u/jew l-Implementing Procedures – Part 1 u Part 2 (Remote Gaming) maħruġa mill-Korp ('**l-Implementing Procedures**") abbażi tal-liema l-Korp sab ksur li wassal għad-Deċiżjonijiet, jilledu l-Artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u/jew l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni. Dan għaliex, il-Korp abbuża mid-diskrezzjoni

mogħtija lilu mil-liġi, aġixxa arbitrarjament u b'abbuż tal-poteri tiegħu u sab li Vivaro kienet ħatja ta' akkużi ta' natura kriminali li ma jirriżultawx mil-liġi.

L-applikabilita' tal- Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni

5. L-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni jirrikjedi li meta persuna tkun akkużata b'reat kriminali, dik il-persuna għandha tiġi mogħtija smigħ xieraq fi żmien raġonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'liġi. Dan, għall-kuntrarju ta' proċeduri li jittrattaw deċiżjoni dwar l-eżistenza ta' drittijiet ċivili fejn l-Artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni jipprovdi illi dan jista' jsir quddiem kull qorti jew awtorità oħra ġudikanti mwaqqfa b'liġi. Bl-istess mod l-artikolu Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni jiggrantixxi ukoll dritt ta' smigħ xieraq minn tribunal jew qorti imparzjali u indipendenti.

6. Hu issa stabbilit mill-ġurisprudenza estensiva illi proċeduri amministrattivi bħal dawk in kwistjoni mhumiex proċeduri ta' natura ċivili, iżda ta' natura kriminali. Għaldaqstant, l-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-kap kriminali ta' Artikolu 6 tal-Konvenzjoni japplikaw.[1]

7. Il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem ("**QEDB**"), fil-każ *Jussila v Finland*[2] spjegat fid-dettall id-diversi akkużi kriminali li jistgħu jinġiebu fil-kuntest ta' proċeduri amministrattivi simili għall-proċeduri in kwistjoni u l-applikazzjoni ta' Artikolu 6. F'dan il-każ, il-QEDB iddikjarat is-segwenti:

> "*There are clearly 'criminal charges' of different weight. What is more, the autonomous interpretations adopted by the Convention institutions of the notion of a 'criminal charge' by applying the Engel criteria have underpinned a gradual broadening of the criminal head to cases not strictly belonging to the traditional categories of the criminal law, for example administrative penalties (Ozturk, cited above), prison disciplinary proceedings (Campell and Fell v the*

---

[1] Diversi sentenzi tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem stabbilew li l-kap kriminali ta' Artikolu 6 ikun japplika għal proċeduri relatati ma' reati amministrattivi, bħal per eżempju l-proċeduri in kwistjoni dwar il-liġi tal-kompetizzjoni. Ara, *Bendenoun v France*, Rikors Numru 12547/86 (24 ta' Frar 1994); *Jussila v Finland*, Rikors Numru 73053 (23 ta' Novembru 2006) u *Engel and others v the Netherlands*, Rikorsi Numru 5100/71, 5102/71, 5370/72 (8 ta' Ġunju 1976). Il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem irriteniet illi Artikolu 6 jkun japplika għal proċeduri amministrattivi jekk l-elementi li ġejjin (komunement magħrufa bħala l-*Engel criteria*) ikunu sodisfatti:

a) Il-liġi li tistipula l-penali tkopri ċ-ċittadini kollha fil-kapaċita' tagħhom ta' *taxpayers;*
b) Is-*surcharge* ma kinitx intiża bħala kumpens pekunjarju għad-danni imma essenzjalment bħala piena li tiskoraġġixxi lil min jerġa joffendi;
c) Kienet imposta taħt regola ġenerali b'għanijiet kemm deterrenti u punitivi;
d) Is-*surcharge* kienet sostanzjali.

[2] Ċitata *supra*

United Kingdom, 28 June 1984, Series A no. 80), customs law (Salabiaku v France, 7 October 1988, Series A no. 141-A), competition law (Societe Stenuit v France, 27 February 1992, Series A no. 232-A), and penalties imposed by a court with jurisdiction in financial matters (Guisset v France, no 33933/96, ECHR 2000-IX). Tax surcharges differ from the hard core of criminal law; consequently, the criminal-head guarantees will not necessarily apply with their full stringency."

8. F'dan ir-rigward, il-ġurisprudenza tal-QEDB żviluppat b'tali mod illi ddikjarat li f'każijiet ta' dawn it-tipi ta' liġi kriminali mhux intranżiġenti (bħall-proċeduri in kwistjoni ta' liġi amministrattiva fil-qasam tal-*Money Laundering*), penali kriminali jistgħu jiġu mposti minn korp amministrattiv jew non-ġudizzjarju fl-ewwel istanza, iżda l-persuna kontra min il-penali tkun imposta ikollha dritt li titlob stħarriġ ġudizzjarju komplet dwar tali deċiżjonijiet. F'*A Menarini Diagnostics S.R.L v Italia*, il-QEDB ddeċidiet kif ġej:

"*59. La conformita' con l'articolo 6 della Convenzione non esclude che in un procedimento di natura amministrativa, una "pena" sia inflitta da un'autorita' amministrativa. Si presuppone pero' che la decisione di un'autorita' amministrativa che non soddisfi le condizioni di cui all'articolo 6 § 1 debba subire un controllo a posteriori da un organo giudiziario avente giurisdizione piena... Tra le caratteristiche di un organo giudiziario avente piena giurisdizione vi e' il potere di riformare in ogni modo, in fatto come in diritto, la decisione, resa da un organo di grado inferiore. Detto giudice deve essere competente a giudicare tutte le questioni di fatto e di diritto rilevanti per la controversia per cui e' adito."*

9. Jirriżulta ċar, li għalkemm, dawn l-akkużi huma ta' natura amministrattiva, xorta waħda jitrattaw kwistjonjiet li għandhom natura ta' akkużi kriminali. Kif għamlet il-QEDB, f'*Engel*, wieħed jagħmel distinzjoni bejn il-pieni li jaqgħu fil-kategorija ta' *"hard core of criminal law"* u pieni li jitnisslu minn *"cases not strictly belonging to the traditional category of the criminal law"*. Għalkemm dawn il-każijiet ma jaqgħux taħt il-kategoriji konvenzjonali li ġeneralment insibu taħt il-liġi kriminali, u *"the criminal head guarantees will not necessarily apply with their full stringency",*[3] xorta jrid jiġi f'kull każ protett, u jiġi assigurat li, id-dritt ta' smigħ xieraq tagħhom ma jiġix leż u li l-akkużat għandu jkollu rimedju quddiem Qorti li għandha d-dritt tissindika u tikkonsidra kemm il-kwistjonijiet kollha relatati mal-fatti kif ukoll dawk relatati ma' punti ta' liġi, almenu fl-istadju tal-appell.

10. Il-Qorti Kostituzzjonali Maltija wkoll ikkonfermat li dawn it-tip ta' proċeduri, huma ta' natura kriminali u għaldaqstant id-dritt ta' smigħ xieraq għandu japplika. F'dan ir-rigward, referenza issir għas-

[3] Ara *Bedenoun v France* sopraċitata

sentenza *Angelo Zahra v Kummissarju tat-Taxxi Interni*[4] *Federation of Estate Agents v Direttur Ġenerali Kompetizzjoni* [5] fost oħrajn. Iktar riċentement, fis-sentenza *Rosette Thake noe v Kummissjoni Elettorali*[6], il-Qorti Kostituzzjonali ddeċidiet b'mod differenti mill-ġurisprudenza tal-QEBD u saħħet iktar id-dritt ta' smigħ xieraq protett mill-Kostituzzjoni. Il-Qorti sabet li nonostante l-fatt li l-poteri mogħtija mil-liġi lill-Kummissjoni Elettorali ikopru kemm il-fakulta` li tinvestiga kif ukoll li tieħu deċiżjoni skont l-Att 544, dan kien jilledi d-dritt ta' smigħ xieraq tal-lanjant għaliex il-Kummissjoni Elettorali mhijiex Qorti imparzjali u indipdendenti kif irid l-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni. Dan, nonostante l-fatt li *Thake noe* setgħet tikkontesta deċiżjoni tal-Kummissjoni Elettorali kemm fuq kwistjonijiet ta' dritt u kemm fuq il-fatti, billi tibda proċeduri legali ġodda quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (liema proċeduri huma wkoll soġġetti għall-appell ieħor quddiem il-Qorti tal-Appell). L-emfasi għalhekk hija fuq il-ħtieġa kategorika illi kwistjonijiet ta' natura kriminali jiġu sindikati u deċiżi biss minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'liġi.

Il-Ksur tal- Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (1) tal-Kostituzzjioni

11. Analiżi tal-artikoli u r-regolamenti rilevanti tal-Att u tar-Regolamenti jwassal sabiex, wieħed jikkonkludi li hemm leżjoni tad-dritt ta' smiegħ xieraq.

Il-Kostituzzjoni tal-Korp skont il-liġi: Awtorita' mhux indipendenti u awtonoma

12. Il-Korp mhux awtorita' indipendenti u awtonoma. L-artikoli 15 u 16 tal-Att jistabbilixxu l-Korp u jiddefinixxu l-funzjonijiet tiegħu. l-Korp huwa, fost oħrajn, responsabbli għall-ġabra, l-kollazzjoni, l-ipproċessar, l-analisi u t-tixrid ta' informazzjoni bil-għan li jipprevjeni, jinkixef u b'mod effettiv jiġi miġġieled *money laundering* u finanzjar ta' terroriżmu. Fost ħafna poteri, il-Korp għandu l-poter li jissorvelja ċertu operazzjonijiet u jinvestiga lil persuni suġġetti, jagħti istruzzjonijiet, kif ukoll jimponi pieni amministrattivi. Madanakollu, l-Korp ma jistax jitqies bħala Korp li huwa wieħed indipendenti u imparzjali:

    12.1 L-Artikolu 15(3) tal-Att jipprovdi li:

> Il-Korp għandu jagħmel ftehim ta' qadi li tagħmel l-aġenzija mal-Ministru, liema ftehim għandu jistabbilixxi l-finanzjament tal-aġenzija u, mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità tal-artikolu 16(1), kull ħidma speċifika li taqa' fl-iskop tal-funzjonijiet tal-Korp li għandhom ikunu indirizzati u miksuba mill-Korp.

[4] 29 ta' Mejju 2015;
[5] 3 ta' Mejju 2016;
[66] Qorti Kostituzzjonali, 8 ta' Ottubru 2018

Għaldaqstant, il-Ministru responsabbli għall-finanzi jiddetta l-mod kif jiġi finanzjat il-Korp u jista' ukoll jimponi, ħidmiet oħra speċifiċi li għandhom jiġu indirizzati u miksuba mill-Korp, lil'hinn mill-artikolu 16 tal-Att. Dan il-ftehim mhuwiex wieħed pubbliku.

12.2 Il-Korp huwa kostitwit minn Bord ta' Gvernaturi u Direttur[7]. Il-Bord huwa responsabbli għall-politka li għandha tiġi adottata mill-Korp u li għandha tiġi esegwita u mwettqa mid-Direttur[8]. Il-Bord huwa kollu kemm hu appuntat mill-Ministru skont it-termini tal-Artikolu 19(2) u (3) tal-Att, il-membri tal-Bord huma mħallsin mill-Ministru tal-Finanzi u huma appuntati biss għall-perjodu ta' tlett snin.

12.3 Id-deċiżjoni dwar l-impożizzjoni tal-piena amministrattiva tiġi meħuda mill-*"Compliance Monitoring Committee"* tal-Korp li l-membri tagħha huma d-direttur tal-Korp, id-deputy director tal-Korp u rappreżentanti mis-sezzjonijiet tas-Supervision and Enforcement u Legal Affairs tal-Korp. Fi kliem ieħor, magħmula minn impjegati tal-Korp stess li għalhekk ma humiex imparzjali u li jiġbdu l-istess ħabel tal-Korp.

13. Fl-eżerċizzju ta' dawn il-poteri diskrezzjonarji, skont id-dispożizzjonijiet legali li jirregolawh, il-Korp qatt ma jista' jkun imparzjali. Il-Korp huwa awtorita' pubblika li taġixxi bħala investigatur, prosekutur u Qorti fl-istess ħin. Huwa enti li:

a. jifformola r-regolamenti li japplikaw lil persuni suġġetti li jirregola;

b. jikkonduċi hu stess, fid-diskrezzjoni tiegħu l-ispezzjonijiet u l-investigazzjonijiet fuq persuni suġġetti u jevalwa l-informazzjoni li jiġbor hu stess;

c. Jaġixxi kemm ta' prosekutur iżda fl-istess ħin ukoll ta' imħallef u sussegwentement jasal għal konklużjonijiet ta' ħtija daqs li kieku kien xi tribunal indipendenti u imparzjali, jew daqs li kieku bħala Korp li jieħu tali deċiżjoni huwa indipendenti minn dak illi fil-fatt jagħmel l-allegazzjoni oriġinali.

Tipprova kemm tipprova, l-Korp żgur ma jistax jitqies bħala indipendenti u imparzjali, ċertament qatt ma jista jiġi kkunsidrat indipendenti minnhu nnifsu, jew imparzjali bil-mod ta' kif jikkonkludi l-ħtija meta jkun huwa li jivvalida l-investigazzjonijiet tiegħu stess. Bl-istess mod, il-proċess investigattiv quddiem il-Korp żgur ma jiżgurax dritt ta' smiegħ xieraq. Nonostante l-fatt li l-Korp bl-ebda mod mhu awtonomu jew imparzjali, u nonostante l-fatt li persuna suġġetta li tiġi affaċċjata bi proċeduri amministrattivi quddiem il-Korp bl-ebda mod ma jista' jingħata smiegħ xieraq, il-Korp jiġi mogħni poteri kbar u diskrezzjonarji biex jimponi sanzjonijiet u multi kbar u punittivi.

[7] Artikolu 18(1) tal-Att

[8] Artikolu 18(2) tal-Att

14. Fil-fatt il-pieni li jiġu mposti mill-Korp huma tali li ma jeċċedux €5,000,000, darbtejn daqs l-ammont tal-benefiċċju miksub mill-kontravvenzjoni, jew 10% tat-*turnover* tal-persuna li hija suġġetta għall-multa amministrattiva. Ai termini tar-Regolamenti imbagħad, fil-każ ta' persuna suġġetta li tkun qegħda twettaq xi attività rilevanti (il-Korp ma jistgħax jimponi piena amministrattiva li teċċedi miljun euro (€1,000,000) jew, meta l-benefiċċju li jinkiseb minn dik il-kontravvenzjoni jista' jiġi kwantifikat, li tkun iżjed minn darbtejn l-ammont tal-benefiċċju hekk miksub[9]. Dawn il-pieni għandhom jiġu mposti skont il-politika u l-proċedura mfassla mill-Bord minn żmien għal żmien (fatt ieħor li jkompli jikkontribwixxi għan-nuqqas ta' imparzjalita' u indipendenza)[10]liema politika u proċedura ma tiġix pubblikata u l-Korp anqas ma jġibhom a konjizzjoni ta' persuni suġġetti bħal Vivaro.

15. Abbażi ta' dan il-fatt biss, jekk din l-Onorabbli Qorti ssegwi d-deċiżjoni l-iktar reċenti tal-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet *Thake noe v il-Kummissjoni Elettorali*, jirriżulta li hemm akkuża kriminali li qed tiġi determinata minn persuna li la hi Qorti jew tribunal u wisq anqas hija indipendenti u imparzjali, u għaldaqstant dan huwa bi ksur tal-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni.

16. Fi kliem ieħor, jekk wieħed għal forza tal-argument irid jagħmel parallel ma reati penali aktar tradizzjonali, dan huwa l-istess daqs li kieku l-pulizija jkollha l-poter li wara investigazzjoni però mingħajr ebda proċess ġudizzjarju tikkundanna lil persuna għal-ħtija.

L-appell li jingħata skont l-Att lil Vivaro mhuwiex rimedju adegwat biex jassigura d-dritt ta' smigħ xieraq

17. Mingħajr preġudizzju għas-suespost, anke jekk wieħed jieħu l-interpretazzjoni iktar laxka li taddotta l-QEBD, jew il-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza tal-*Federation of Estate Agencies* li ppreċediet dik ta' *Thake,* u cioe, li jekk hemm ċertu leżjonijiet ta' dritt ta' smigħ xieraq fil-proċeduri amministrattivi quddiem il-Korp dawn jistgħu jiġu ssanati iktar tard fl-istadju tal-appell li jittenta jipprovdi għal dritt ta' smigħ xieraq, jiġi umilment sottomess li d-dritt tal-appell mogħti lil Vivaro skont l-Att mhuwiex biżżejjed sabiex jipproteġi, jissalvagwardja u jissodisfa d-dritt ta' smigħ xieraq skont il-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni.

18. L-Att jipprovdi li Id-Deċiżjoni tal-Korp, kif ukoll l-impożizzjoni ta' multa, ai termini tal-Att jew tar-Regolamenti, tista' tiġi appellata skont l-Artikolu 13A. L-appell jista' jsir kemm fuq il-fatti kif ukoll fuq punt ta' dritt. Analiżi superfiċjali ta' din id-dispożizzjoni jwassal biex wieħed mad-daqqa t'għajn jgħid li għalhekk ma hemm l-ebda leżjoni u li appellant jista' jistaqsi għar-reviżjoni kemm fuq punt ta' dritt kif ukoll

[9] Regolament 21 (b)(1) tar-Regolamenti
[10] Artikolu 13 tal-Att

fuq konsiderazzjoni ta' fatti. Meta però wieħed jikkonsidra l-mod kif il-liġi tippermetti li jsir dan l-appell, jirriżulta li l-liġi hija mankanti u r-rimedju li tipproponi jirriżulta insuffiċjenti. L-appell jiġi rregolat skont id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Kap 12 li għandhom x'jaqsmu mal-proċeduri tal-appell ċivili. Il-proċedura tal-appell, però, skont kif regolata mill-liġi mhix tali biex tissanzjona l-ksur tad-dritt ta' smigħ xieraq fil-proċeduri li saru quddiem il-Korp. L-appell li jista' jsir skont l-Att, kif ukoll id-dispożizzjonijiet tal-Kap 12 li jirregolaw il-proċedura tal-appell, ma jirriżultawx fil-possibilita' ta' Qorti li b'mod sħiħ tista' tikkonsidra u tiddetermina l-akkuża kriminali.

19. Dan għas-segwenti raġunijiet:

19.1 Il-proċedura tal-appell, fil-Kap 12 hija regolata b'mod strett u ma tixbaħx il-proċeduri fil-Prim' Istanza meta wieħed jibda proċeduri legali u jkollu d-dritt iressaq il-provi, jistaqsi għall-produzzjoni ta' dokumenti li m'għandux fil-pussess tiegħu, jagħmel kontroeżamijiet u sottomissjonijiet ulterjuri.

19.2 Fl-appell il-proċeduri bil-miktub jingħalqu mal-preżentata tar-rikors tal-appell u r-risposta. Huwa biss f'każijiet eċċezzjonali li l-Qorti tal-appell tista' tippermetti, lil waħda mill-partijiet, li tippreżenta skrittura oħra.[11]

19.3 Kull dokument rilevanti għall-appell għandu jiġi mehmuż mar-rikors tal-appell.[12] Kwalunkwe dokument ieħor li ma ġiex ippreżentat mar-rikors tal-appell jista' jiġi ppreżentat biss f'każijiet limitati u eċċezzjonali li huma mniżżlin fl-Artikolu 150 tal-Kap 12 u dan biss bl-awtorizazzjoni speċifika tal-Qorti.

19.4 Bħala regola, fl-istadju tal-appell quddiem il-Qorti tal-Appell, ma jistgħux jinġiebu xhieda. Xhieda huma aċċettati biss f'dawk l-istanzi speċifiċi tal-Artikolu 208 tal-Kap 12.[13]

19.5 F'dawn il-proċeduri tal-appell, anke jekk ikun konċess li jitressqu l-provi, tkun l-appellanta (u cioe' l-persuna imputata) li trid tipprova l-innoċenza tagħha u tressaq il-provi hi stress, minflok ma jkollok l-awtorita' pubblika li tipprova hi stess li hemm responsabblita' ta' ksur. B'hekk jinqalen l-oneru tal-prova li imedjatament impoġġi lill-appellant fi zvantaġġ insormontabbli.

19.6 Il-Qorti tal-appell hija biss Qorti ta' reviżjoni u mhux Qorti li tista' tikkonsidra l-kwistjonijiet kollha li għandha quddiemha mill-

[11] Article 147 tal-Kap 12

[12] Artikolu 145 tal-Kap 12

[13] a) meta l-parti kuntrarja tagħti l-kunsens tagħha; jew (b) meta, bil-ġurament jew b'mezzi oħra, jiġi ppruvat li l-parti li trid iġġib ix-xiehda ta' dak ix-xhud ma kinitx taf biha, jew ma setgħatx, bil-mezzi li tagħti l-liġi, iġġib dak ix-xhud fil-qorti tal-ewwel grad; jew (ċ) meta t-talba biex tinġieb ix-xiehda ta' dak ix-xhud tkun saret u ġiet miċħuda quddiem il-qorti tal-ewwel grad, u l-qorti fi grad ta' appell tkun ta' fehma li dik ix-xiehda hija ammissibbli u rilevanti; jew (d) meta l-qorti fi grad ta' appell hija ta' fehma li x-xiehda ta' dak ix-xhud hija meħtieġa jew utili

bidu nett. Il-Qorti tal-appell, skont il-ġurisprudenza, m'għandhiex tissostitwixxi d-diskrezzjoni ta' dak li ħa l-ewwel deċiżjoni fil-prim' istanza, u għandha biss tikkonsidra interpretazzjoni differenti tal-fatti jekk hemm raġunijiet gravi biżżejjed jew jekk il-parti kkonċernata ser tkun ppreġudikata gravement bl-interpretazzjoni tal-fatti.

19.7 Il-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Appell huma proċeduri qosra – ġeneralment, huma proċeduri fejn isiru biss żewġ seduti jew tlieta. Addizzjonalment, skont l-Artikolu 13A tal-Att, l-appell għandu jinstema' u jiġi deċiż fiż-żmien 6 xhur biss mill-ewwel seduta tal-appell u ma jista' jkun hemm ebda estenzjoni ta' dan it-terminu ħlief bil-kunsens tal-partijiet jew għar-raġunijiet eċċezzjonali ġustifikati.

20. Mis-suespost jirriżulta li l-proċess tal-appell konċess lil Vivaro abbażi tal-Att, mhuwiex wieħed li jipproteġi bis-sħiħ id-drittijiet tagħhom skont l-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni. Dan għaliex, il-proċeduri kkontemplati mhumiex tali li jagħtu ebda forma ta' ċertezza jew ta' serħan tal-moħħ li Vivaro verament ser ikollha ta' smigħ xieraq u adegwat.

21. Huwa essenzjali li l-liġi awtomatikament tagħti l-opportunita' lil-Qorti li tagħmel determinazzjoni finali u dan wara li:

21.1 tagħmel apprezzament komplet tal-fatti u l-liġi rilevanti;

21.2 ikollha aċċess komplet u sħiħ għall-file intern tal-Korp li jkun fih kull dokumentazzjoni, informazzjoni, konsiderazzjonijiet interni li għamel il-Korp fir-rigward tas-soċjeta' akkużata bir-reat amministrattiv;

21.3 tisma x-xhieda kollha li għandhom il-partijiet u li tista' tkun rilventi f'dawn il-proċeduri u mhux tkun ristretta għall-provvedimenti tal-Kap 12 f'dan ir-rigward.

22. Anki jekk bħala fatt il-Qorti tal-appell, f'kazijiet partikolari, tikkonċedi dan kollu fil-proċess tal-appell, dan ma jista qatt jissana il-pożizzjoni defiċjenti tal-liġi. Hija il-liġi li għandha tipprovdi għal din il-protezzjoni u mhux id-diskrezzjoni tal-Qorti li qegħda tippresjedi xi appell partikolari. Din propju m'għandix u ma tistax tkun mera konċessjoni tal-Imħallef li qiegħed jippresjedi, iżda dritt fondamentali, dritt fil-fatt protett mill-Kostitizzjoni. Iċ-ċertezza tad-dritt u tal-protezzjoni tad-dritt huma essenzjali fl-ambitu ta' drittijiet fundamentali tal-bniedem u m'għandhom qatt jiddependu fuq l-eżerċizzju min ġudikant ta' diskrezzjoni li tippermettilu l-liġi.

23. Bl-istess mod, sabiex ikun hemm il-parita' tal-armi, persuna li għandha quddiema proċeduri ta' investigazzjoni li jistgħu jwasslu

għal-deċiżjoni bħal ma huma d-Deċiżjoni, Vivaro għandu jkollha addizzjonalment:

23.1 Dritt garantit mill-liġi li tressaq kull prova neċessarja sabiex tiddefendi ruħha u dan fi żmien raġonevoli, mingħajr ma tiġi stultifikati abbażi ta' proċedura limitata mfassla mill-liġi;

23.2 Dritt ta' preżunzjoni ta' innoċenza u li l-oneru tal-prova ta' allegat ksur tibqa' dejjem fuq il-Korp u mhux – minflok – fuq Vivaro. F'dan il-każ, bid-dispożizzjonijiet legali li hemm a dispożizzjoni tagħha, Vivaro hija preżunta ħatja tal-akkużi li nġiebu kontriha u minflok trid tressaq prova kontrarja hi stess għas-sodisfazzjoni tal-Qorti;

23.3 Dritt li jkollha aċċess komplet għad-dokumentazzjoni, informazzjoni u konsiderazzjonijiet kollha rilevanti (inkluż dawk interni tal-Korp) sabiex tkun verament tista' tiddefendi ruħha u sabiex tifhem b'mod sħiħ kif ttieħdu d-Deċiżjoni fil-konfront tagħha.

24. Vivaro m'għandhiex iċ-ċertezza li ser tkunu tista' ttella' kull prova neċessarja quddiem il-Qorti jew li inkella tressaq x-xhieda tagħha. Din il-fakolta' għandha tkun waħda inerenti u awtomatika fil-proċess sħiħ, dan huwa dritt li għandha tkun il-liġi stess li tiggarantiħ u m'għandux jiddependi fuq ebda diskrezzjoni ta' ġudikant. Dan huwa aktar il-kaz tenut kont tal-fatt li sa dak iż-żmien kien il-Korp biss li kien jiddetta t-termini tal-investigazzjoni, kien jitlob l-informazzjoni, janalizzaha u jasal għad-Deċiżjoni mingħajr ebda forma ta' sorveljanza jew skrutinju. Lanqas għandha iċ-ċertezza li l-Korp ser jissottometti d-dokumentazzjoni kollha rilevanti għall-kawża jew li ser ikollha d-dritt tistaqsi għaliha. Sabiex tipprova tagħmel hekk, Vivaro ser ikollha tagħmel talba speċifika quddiem il-Qorti u dan biss taħt id-dispożizzjonijet tal-Kap 12 li jagħtu l-fakulta' lil parti fl-appell tagħmel din it-talba. Il-Qorti tista' faċilment tiċħad it-talba, jew inkella tista' tilqa' t-talba biss f'dawk il-każijiet limitati li tippermetti l-liġi. Addizzjonalment, il-Qorti tal-Appell ser tkun taħt pressjoni li tiddetermina l-appell, li jista' jkun ta' natura kumplessa, biss fi żmien sitt xhur kif kontemplat fl-Artikolu 13 tal-Att. Dan meta solitament il-proċedura tal-appell quddiem il-Qorti tal-Appell iddum ferm iktar u meta proċeduri legali quddiem Qorti tal-Prim' Istanza, mogħnija bid-dritt li tisma' kull prova rilevanti u tisma' s-sottomissjonijiet tal-partijiet ukoll idumu ferm aktar. Dan kollu jista' jwassal biex ikollu effett fuq il-*forma mentis* tal-Qorti meta tiġi biex tiddetermina rikjesta għal preżentazzjoni tad-dokumentazzjoni jew tal-ġbir ta' provi u smigħ ta' xhieda. Għaldaqstant l-istruttura leġislattiva mhux biss ma tipprovdi ebda garanzija ta' smigħ xieraq, talli hija mfassla propju b'mod illi smiegħ xieraq ikun improbabbli, u jista biss jissuċċiedi jekk il-ġudikant jeżerċita d-diskrezzjoni tiegħu u f'ċerti każijiet ikollu jagħmel hekk bill jinterpreta il-Kap.12 b'mod ġeneruż biex jammetti l-ammissibilità ta' ċerti provi u/jew dokumenti f-istadju tal-appell. Fi ftit kliem, Vivaro m'għandha assolutament ebda garanzija li ser tkun tista' tressaq il-

każ tagħha quddiem il-Qorti tal-Appell u tiddefendi ruħha skont kif tiggarantixxi l-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni.

Il-ksur ta' dritt tal-parita' tal-armi

25. Mingħajr preġudizzju għas-suespost, Vivaro tissottometti ukoll li hemm elementi oħra fil-liġi li jwasslu sabiex f'dan il-każ ma hemm l-ebda parita' tal-armi. Nibdew l-ewwel bid-dritt ta' non-inkriminazzjoni li hu leż bid-dispożizzjonijiet tar-Regolamenti.

26. F'*Saunders v United Kingdom,* il-QEDB qalet illi:

"*It considers that the general requirements of fairness contained in Article 6, including the right not to incriminate oneself, apply to criminal proceedings in respect of all types of criminal offences without distinction from the most simple to the most complex. The public interest cannot be invoked to justify the use of answers compulsorily obtained in a non-judicial investigation to incriminate the accused during the trial proceedings.*"[14]

27. Isegwi allura illi r-Regolament 21 tar-Regolamenti kjarament jikser d-drittijiet ta' Vivaro għal smigħ xieraq kif protetti minn Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni u Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni. L-impożizzjoni ta' multi ta' din in-natura huma tali illi jistgħu biss iwasslu biex jisfurzaw lil Vivaro biex tagħti kull informazzjoni mitluba f'investigazzjoni. Il-multi huma ta' natura punittiva, jistgħu jiġu applikati b'mod wiesgħa ħafna skont id-diskrezzjoni tal-Korp (li huwa l-istess uffiċjal li jinvestiga u wkoll jiddeċiedi jekk hemmx ksur jew le) u barra minn hekk huma eċċessivi u possibilment debilitanti. Dan jitfa' lil kull intrapriża fi żvantaġġ għall-preġudizzju tal-prinċipju tal-*equality of arms* u d-dritt li wieħed ma jitfax ħtija fuqu. Dawn id-dispożizzjonjiet huma totalment opposti għal dak id-dritt – fis-sens illi l-persuna li qed tiġi investigata mhix mogħtija għażla dwar x'tip ta' informazzjoni tista' tipprovdi liberament lill-awtorita' investiganti jew jekk tabilħaqq, ma tridx tipprovdi affattu tali informazzjoni. Għall-kuntrarju, persuna suġġetta investigata tispiċċa dahra mal-ħajt u minħabba n-natura punitiva tal-liġi, tiġi mġiegħla tipprovdi informazzjoni li tista' twassalha biex tinkrimina ruħha.

28. Inoltre' Vivaro tissottometti li hemm in-nuqqas tal-parita' tal-armi anke fir-rigward ta' termini. Il-Korp għandu diskrezzjoni assoluta fir-rigward tat-termini tiegħu meta jwettaq investigazzjoni, u kemm jista' jdum jinvestiga biex jikkonkludi rapport u jagħti deċiżjoni. Il-Korp jista' jaħdem kif u meta konvenjenti għalih u jieħu ż-żmien kollu neċessarju biex jiddelibera u joħroġ deċiżjoni finali. Min-naħa l-oħra, Vivaro kienet marbuta bit-termini limitati konċessi lilha mill-Korp u termini ffissati fid-diskrezzjoni tal-Korp. Jekk ma tissodisfax dawk it-termini, l-Korp seta' jimponi multa amministrattiva fuqha. Umbagħad, wara li l-

[14] Para. 74

Korp jieħu ż-żmien kollu biex joħroġ id-Deċiżjoni, Vivaro għandha biss għoxrin jum biex tippreżenta l-appell tagħha. Jirriżulta f'dan il-każ li l-Korp kellu kontroll sħiħ tal-proċess investigattiv u dam kważi sena biex jasal għad-Deċiżjoni. Min-naħa l-oħra, Vivaro mbagħad għandha biss għoxrin jum biex tifhem id-Deċiżjoni u tara jekk u kif għandha tappella minnhom. Dan kollu mingħajr ma għandha aċċess għall-*files* li jikkonċernawha u li qegħdin f'idejn il-Korp.

29. Għal dawn ir-raġunijiet kollha, Vivaro tissottometti li jirriżulta biċ-ċar li d-drittijiet tagħha kif sanċiti mill-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni qed jiġu leżi.

Ksur tal-Artikolu 6 § 3 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (6) tal-Kostituzzjoni

30. Mingħajr preġudizzju għas-suespost, Vivaro tissottometti umilment illi l-proċess ta' compliance review/investigazzjoni adottat mill-Korp, jikser id-drittijiet fundamentali tagħha kif protetti minn Artikolu 39(6)(a) tal-Kostituzzjoni u Artikolu 6 § 3(a) tal-Konvenzjoni.

31. Artikolu 39(6)(a) tal-Kostituzzjoni jipprovdi kif ġej:

"(6) Kull min ikun akkużat b'reat kriminali –

(a) għandu jiġi nformat bil-miktub, b'ilsien li huwa jifhem u bid-dettalji, dwar ix-xorta tar-reat li bih ikun akkużat;"

32. Bl-istess mod, L-Artikolu 6 § 3(a) tal-Konvenzjoni jipprovdi li kull persuna akkużata b'reat kriminali għandha, bħala minimu, id-dritt li tkun infurmata minnufih, b'lingwa li tifhem u bid-dettall, dwar in-natura u r-raġuni tal-akkuża kontra tagħha.

33. Vivaro tissottometti illi l-protezzjoni taħt dawn l-artikoli tapplika anke waqt l-investigazzjoni tal-Korp li twassal għall-ħruġ tal-ittra datata 29 ta' Mejju 2020 (Dok D) ("i*l-Minded Letter*")[15] u sussegwentement id-Deċiżjoni. Il-QEDB kellha diversi opportunitajiet biex tespandi fuq meta persuna tkun ikkunsidrata bħala "akkużat" u meta, għaldaqstant id-drittijiet ta' L-Artikolu 6 jidħlu fis-seħħ. F'*Deweer v Belgium*[16] il-QEDB qalet illi l-importanza tad-dritt għal smigħ xieraq f'soċjeta' demokratika wasslet lill-Qorti biex tippreferi konċett sostantiv minflok formali tal-akkuża kontemplata f'Artikolu 6.[17] Il-Qorti tat definizzjoni wiesgħa lit-terminu "akkuża". F'*Foti and others v Italy*[18]*,* il-QEDB qalet illi:

[15] Skont l-Att, il-Korp għandu s-setgħa li jaħtar awtoritajiet oħra biex jaġixxu a nom tagħha u jgħinuha f'ċertu *compliance reviews*. Dawn l-awtortitajiet ikunu qed jaġixxu taħt l-awtorita' tal-Korp u skont l-istruzzjonijiet li jirċievu mill-Korp. F'dan il-każ, l-*Malta Gaming Authority* kienet l-Awtorita' li ġiet appuntata biex tgħin lil Korp u taġixxi a nom tagħha u din hija r-raġuni l-għaliex il-*minded letter* ħarġet mingħand il-Malta Gaming Authority a nom tal-FIAU.

[16] Rikors Numru 6903/75 deċiża fis-27 ta' Frar 1980

[17] Ibid. Para 44

[18] Rikors Numru 7604/76 deċiża fl-10 ta' Diċembru 1982

"*this may have occurred on a date prior to the case coming before the trial court (see, for example, the above-mentioned Deweer judgement, Series A no. 35, p. 22, § 42), such as the date of the arrest, the date when the person concerned was officially notified that he would be prosecuted or the date when the preliminary investigations were opened (see the Wemhoff judgement of 27 June 1968, Series A no. 7, pp. 25-27, § 19, the Neumeister judgement of the same date, Series A no. 8, p. 41, § 18, and the above-mentioned Ringeisen judgment, Series A no. 13, p. 45, § 110). Whilst "charge", for the purposes of Article 6 § 1 (art. 6-1), may in general be defined as "the official notification given to an individual by the competent authority of an allegation that he has committed a criminal offence", it may in some instanes take the form of other measures which carry the implication of such an allegation and which likewise substantially affect the situation of the suspect (see, inter alia, the Eckle judgement of 15 July 1982, Series A no. 51, p. 33, § 73)*"[19]

34. F'*Ommer v Germany*[20] il-Qorti kkunsidrat li l-esponent kien "akkużat" fil-ġurnata meta rċieva ittra mill-pulizija titolbu biex imur fil-kwartieri ġenerali biex jiġi nterrogat b'konnessjoni mat-twettiq ta' allegat reat.

35. Għaldaqstant, a bażi tal-ġurisprudenza imsemmija hawn fuq, id-drittijiet garantiti minn Artikolu 6 tal-Konvenzjoni japplikaw mill-mument li Vivaro ġiet mitluba tagħti l-informazzjoni minħabba potenzjali ksur tal-Att.

36. Qabel mal-Korp ħareġ id-Deċiżjonij, hu ħareġ l-Minded Letter fejn informa lil Vivaro dwar il-fatt li hu kien qed jikkonsidra jimponu multa għal-ksur tar-Regolamenti u tal-*Implementing Procedures* (il-"*Minded Letters*") u fejn infurmaw il-Vivaro li mill-compliance review/investigazzjoni li għamel sab li kien hemm ċertu nuqqasijiet u kien qed jikkontempla isib ksur tal-liġijiet applikabbli. Il-Korp, imbagħad stieden lil Vivaro jagħmel is-sottomissjonijiet tagħhom f'dan ir-rigward. Madanakollu, il-Korp ma nfurmax lil Vivaro dwar l-ammont ta' penali li kien bi ħsiebu jimponi għal kull allegat ksur u għaldaqstant Vivaro ma kienitx konsapevoli tan-natura tal-gravita' tal-akkuża fil-konfront tiegħu.

37. Jirriżulta għalhekk li l-Korp ma nfurmax sew lil Vivaro dwar in-natura tal-akkuża u l-gravita' o meno tal-akkuża li kienet qed tinġieb kontriha jew x'tip ta' ksur u multi setgħu jiġu imposti fuqha. B'dan il-mod, Vivaro ma kienitx f'pożizzjoni li tiddefendi ruħha sewwa minn kull

[19] Ibid para 52
[20] Applikazzjoni Numru 26073/03 deċiża fit-13 ta' Novembru 2008, para 54

allegazzjonijiet magħmula. Issir referenza għal *Pelissier and Sassi v France*[21] fejn il-QEDB qalet:

"*51. The Court observes that the provisions of paragraph 3(a) of Article 6 point to the need for special attention to be paid to the notification of the "accusation" to the defendant. Particulars of the offence play a crucial role in the criminal process, in that it is from the moment of their service that the suspect is formally put on notice of the factual and legal basis of the charges against him (see the Kamasinski v. Austria judgment of 19 December 1989, Series A no. 168, pp. 36-37,* § 79). Article 6 §3(a) of the Convention affords the defendant the right to be informed not only of the cause of the accusation, that is to say the acts he is alleged to have committed and on which the accusation is based, but also the legal characterisation given to those acts. That information should, as the Commission rightly stated, be detailed.

52. The scope of the above provision must in particular be assessed in the light of the more general right to a fair hearing guaraneed by Article 6 § 1 of the Convention (see, mutatis mutandis, the following judgements: Deweer v. Belgium of 27 February 1980, Series A no. 35, pp. 30-31, § 56; Artico v. Italy of 13 May 1980, Series A. No 37, p. 15, § 32; Goddi v. Italy of 9 April 1984, Series A no. 76, p. 11, § 28; and Colozza v. Italy of 12 February 1985, Series A no. 89, p. 14, § 26). The Court considers that in criminal matters the provision of full, detailed information concerning the charges against a defendant, and consequently the legal characterisation that the court might adopt in the matter, is an essential prerequisite for ensuring that the proceedings are fair."

38. F'dan il-każ, hu sottomess illi filwaqt li l-Korp mhux mistenni li jipprovdi l-informazzjoni u d-dettall kollu rigward l-allegat ksur li kien qed jipproponi li jsib, huwa kellu, tal-inqas, jipprovdi lil Vivaro bi spjegazzjoni ċara tal-kwistjoni li kienet qed tiġi nvestigata kif ukoll jiddeskrivi kjarament il-preżunti fatti li dwarhom bi ħsiebu jimponi multa. Kellu ukoll jagħti indikazzjoni tal-multa li kien ser jipproponi li jimponi. B'hekk, Vivaro kien ikollha (a) l-opportunita' li tanalizza b'mod sewwa kemm kienu gravi l-akkużi fil-konfront tagħha u twieġeb b'mod sew u opportun u/jew (b) tpoġġi l-investigazzjoni fil-kuntest proprju u tieħu l-miżuri neċessarji meta twieġeb d-domandi magħmula lilha u tipprvodi informazzjoni b'mod xieraq u b'mod li tkun ta' għajnuna għad-difiża tagħha. Madanakollu, dan ma sarx: minflok, hu sottomess li Vivaro ma ngħattatx id-dettalji kollha tal-bażi tal-investigazzjoni li kienet qed issir fil-konfront tagħha u b'riżultat t'hekk

[21] Applikazzjoni Numru 25444/94 deċiża fil-25 ta' Marzu 1999

kien hemm ksur tad-drittijiet kif protetti mill-Artikolu 6 § 3(a) tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (6)(a) tal-Kostituzzjoni.

Ksur tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni

39. Vivaro ukoll tgħid li mid-Deċiżjoni jirriżulta li hemm ksur tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni kif ukoll tal-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni. Il-maġġor parti tas-sejbien ta' ksur fid-Deċiżjoni, huma bbażati fuq interpetazzjoni suġġettiva għall-aħħar ta' regoli ġenerali kontenuti fir-Regolamenti u l-Implementing Procedures, jew inkella fuq numru ta' dispożizzjonijiet ta' Implementing Procedures li kienu ġew disponibbli bħala linji gwida għall-persuni suġġetti miżerjament xahrejn qabel saret investigazzjoni..

40. Sabiex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni, r-Regolamenti u l-*Implementing Procedures* għandhom ikunu ċari u m'għandhom iħallu ebda dubbju dwar kif iċ-ċittadin jista' jonora l-obbligi tiegħu fil-konfront tal-liġi. L-ebda awtorità pubblika m'għandha żżomm ċittadin responsabbli ta' ksur ta' regolament li jwassal għal multi ta' natura sostanzjali, addiritura ta' natura penali, mingħajr ma jkun hemm ksur ta' liġi jew regolament li jimponu obbligu ċar, u fejn il-liġi tħalli diskrezzjoni dwar kif għandu jew jista' persuna jonora l-obbligi mposti fuqu mill-liġi allura il-benefiċċju tad-dubju għandu f'kull kaz ikun favur iċ-ċittadin.

41. F'*Camilleri v Malta*[22] il-QEBD stabbiliet li:

> "The guarantee enshrined in Article 7 should be construed and applied, as follows from its object and purpose, in such a way as to provide effective safeguards against arbitrary prosecution, conviction and punishment Article 7 § 1 of the Convention sets forth the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty (*nullum crimen nulla poena sine lege*). It follows that offences and the relevant penalties must be clearly defined by law. This requierment is satisfied where the individual can know from the wording of the relevant provisions and, if need be, with the assistance of the courts' interpretation of it, what acts and omissions will make him criminally liable (*Scoppola v Italy (no. 2)* 10249/03 (17 September 2009)
>
> When speaking of "law" Article 7 alludes to the very same concept as that to which the Convention refers elsewhere when using that term, a concept which comprises statute law as well as case-law and implies qualitative requirements must be satisfied as regards both the definition of an offence and the penalty the offence in question carries (see Kafkaris, 12 February 2008). An individual must know from the wording of

[22] QEBD, Każ numru 42931/10, 22 ta' Jannar 2013, para 34-35; ara ukoll Varvara v Italy *17475/09,* G.*I.E.M S.R.l. and Others v Italy*, Nos 1828/06

the relevant provision and, if need be, with the assitance of the courts' interpretation of it, what acts and omissions will make him criminally liable and what penalty will be impsoed for the act and/or omission."

42. Għaldaqstant, liġi li tista' timponi xi forma ta' sanzjoni ta' natura kriminali trid tkun ċara u għandu jkollha bilfors element ta' *foreseeability* fejn persuna tkun tista' tifhem b'mod ċar x'inhi ir-responsabblita' tagħha u xi dmirijiet legali għandha sabiex ma tiġix responsabbli ta' ksur ta' dik id-dispożizzjoni. Filwaqt li fil-qasam tradizzjonali ta' akkużi kriminali (hekk imsejjħa *hard core*) hemm bżonn ukoll ta' dak li l-QEBD tiddeskrivih bħala l-*'mental link*' jew aħjar il-*mens rea* (kif komunament nirreferu għalih f'Malta, għall-finijiet ta' *soft core* criminal offences, bħala huma dawk li jaqgħu taħt l-Att u r-Regolamenti, ma hemmx neċessarjament bżonn il-*mens rea* sal-livell meħtieġ għall-offiżi kriminali *hard core*[23]. Madanakollu, dejjem hemm bżonn ta' ċarezza fil-liġi ta' x'jista' jikkostitwixxi offiża kriminali u l-liġi trid tiżgura li s-sejbin ta' ħtija ta' akkuża kriminali mhix waħda arbitrarja.

43. Mid-Deċiżjoni jirriżulta bl-iktar mod ċar li hemm leżjoni tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni. Ir-rikorrenti jissottomettu li il-mod kif ġew interpretati ċerti partijiet mir-regolamenti u/jew l-Implementing Procedures mill-Korp fid-Deċiżjoni, jilledu d-drittijiet fundamentali ta' Vivaro kif sanċiti fl-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni u fl-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni.

44. Il-mod kif dawn id-dipożizzjonijiet legali huma miktubin huma ġeneriċi. Addizjonalment, il-mod kif applika r-Regolamenti u l-Implementing Procedures il-Korp kien arbitrarju għall-aħħar. Mhux hekk biss però, kif diġa' ntqal fil-paragrafi preċedenti, meta l-Korp ħareġ il-*Minded Letter* u stieden lil Vivaro tagħmel s-sottomissjonijiet finali f'dan ir-rigward qabel mal-Korp jasal għal deċiżjoni finali, il-Korp ma nfurmax lil Vivaro dwar l-ammont ta' penali li kien bi ħsiebu jimponi għal kull allegat ksur u għaldaqstant Vivaro ma kienitx konsapevoli tan-natura tal-gravita' tal-akkuża fil-konfront tagħha.

45. Il-Korp jippretendi li fejn il-liġi timponi fuq persuna suġġetta rekwiżiti jew obbligi ġeneriċi, il-Korp għandu diskrezzjoni assoluta li dawk ir-rekwiżiti u/jew obbligi ġeneriċi jinterpretahom hu kif irid, bi kwalunkwe mod soġġettiv li jaħsibha hu, u mingħajr ma għandu għalfejn ikun raġonevoli jew inkella jagħti raġunijiet għad-deċiżjonijiet tiegħu jew għal mod kif qed jinterpreta dawk l-obbligi ġeneriċi. It-teżi tal-appellant hi li għandha tkun il-liġi biss li tista' tipprovdi liċ-ċittadin b'ċertezza dwar il-kondotta tiegħu, kif ukoll il-mod ta' kif jikkomporta ruħu. Issa l-esponent jifhem illi f'ċertu każijiet, l-Istat, jew awtorita' pubblika, huwa mogħni b'ċertu diskrezzjoni meta jkun qed jevalwa jekk hemmx ksur ta' liġi jew le. Madanakollu, dik id-diskrezzjoni mhix assoluta jew għal kollox soġġettiva u ma tistax twassal għal

[23] G.I.E.M. S.R.L. and Others v Italy

interpretazzjoni differenti jew ħafna iktar wiesgħa tad-dispożizzjonijiet legali li l-awtorita' qed tfittex it-tħaris tagħhom u/jew li huma ferm iktar tassattivi fuq il-persuna suġġetta. Fejn il-liġi timponi tali obbligi ġeneriċi li jistgħu jiġu sodisfatti b'modi diversi (u allura ma tiddisponix b'mod tassattiv kif wieħed jista' jottempera ruħu ma dispożizzjonijiet tal-liġi) l-awtorità pubblika m'għandhiex diskrezzjoni jew mansjoni fil-liġi li tiddeċiedi hi stess liema hu l-mod aċċettabbli ta' kif dispożizzjoni tal-liġi għandha tiġi osservata (mingħajr lanqas biss tkun ikkomunikatu mal-persuna suġġetta minn qabel), u f'kaz illi l-mod soġġettiv minnha maħsub (iżda mhux ikkomunikat lill-pubbliku) ma jiġix osservat allura tasal għal konklużjoni li hemm ksur tad-dispożizzjoni legali. Dan imur kontra l-għan tal-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni kif interpretati mill-każistika vasta tal-QEBD.

It-Talbiet

46. Għal dawn ir-raġunijiet, jgħidu għalhekk l-intimati l-għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

a. Tiddikjara li l-Artikoli 12A, u/jew 13, u/jew 13 A, u/jew 13 B, 13 C u/jew 18, u/jew 19, tal-Att, kif ukoll ir-Regolament 21 tar-Regolamenti jilledu d-drittijiet fundamentali tal-bniedem ta' Vivaro hekk kif protetti mill-Artikolu 39 (1) tal-Kostituzzjoni u/jew l-Artikolu 6 § 1 tal-Konvenzjoni; u/jew

b. Tiddikjara li Il-mod kif tmexxiet l-investigazzjoni u l-proċess investigattiv li wassal biex il-Korp ħareġ id-Deċiżjoni, inkluż il-mod kif inħarġet l-Minded Letter, jilledi l-Artikolu 6 § 3 tal-Konvenzjoni u l-Artikolu 39 (6) (a) tal-Kostituzzjoni;

c. Tiddikjara li l-Artikolu 13 tal-Att, u/jew ir-Regolament 21 tar-Regolamenti u/jew ċertu dispożizzjonijiet tar-Regolamenti u/jew l-Implementing Procedures abbażi tal-liema l-Korp sab ksur li wasal għad-Deċiżjoni, jilledu l-Artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u/jew l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni; u/jew

d. Tiddikjara li d-Deċiżjoni, jew parti minnha, u l-mod kif iddeċieda l-Korp jilledi l-Artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u/jew l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni;

e. Tiddikjara konsegwentement nulli u inattendibbli l-proċeduri investigattivi ta' compliance li għamlu l-Korp; u/jew

f. Tiddikjara nulli u inattendibbli id-Deċiżjoni, jew parti minnha, u tħassarha kollha jew in parte; u/jew

g. Tikkundanna lill-intimati, jew min minnhom, iħallsu d-danni morali għall-ksur tad-drittijiet fuq imsemmija fil-konfront tal-esponenti; u/jew

h. Tagħti kull provvediment jew rimedju ieħor li din il-Qorti tħoss li huwa opportun."

Rat ir-risposta tal-Avukat tal-Istat (l-intimat Avukat) tal-15 ta' April 2021 li permezz tagħha wieġbet is-segwenti:

"*Preliminari*

1. Illi preliminarjament, dawn il-proċeduri huma intempestivi għaliex ir-rikorrent ma eżawrixxiex ir-rimedji ordinarji qabel ma ntavola din il-kawża kostituzzjonali speċjali. L-esponent jenfasizza li proċeduri kostituzzjonali ma jistgħux jieħdu post il-proċeduri ordinarji li għandhom dejjem jiġu utilizzati l-ewwel u qabel kollox. Fil-fatt, il-multa amministrattiva mogħtija mill-Korp Għall-Analiżi ta' Informazzjoni Finanzjarja (FIAU) qiegħda tiġi kkontestata quddiem il-Qorti tal-Appell skont l-artikolu 13A tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta. Ma jistax f'dan l-istadju jingħad li r-rikorrenti m'għandhiex rimedju xieraq meta l-appell għadu lanqas biss instema';

Għalhekk l-esponent umilment jistieden lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tirrifjuta milli teżerċita s-setgħat tagħha u dan skont id-disposizzjonijiet tal-proviso Artikoli 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikolu 4(2) tal-Kap. 319 u fid-dawl ta' sensiela ta' sentenzi li ġew deċiżi ai termini ta' dawn l-artikoli;

2. Illi preliminarjament ukoll u bla preġudizzju għall-paragrafu preċedenti, l-esponent jeċċepixxi li l-ilmenti kollha tal-kumpannija rikorrenti ma jistgħux jiġu meqjusa fil-parametri tal-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u dan peress li l-ilmenti tagħha ma jmissux ma' akkużi jew proċeduri kriminali. L-artikoli 12A, u /jew 13, u/jew 13A, u/jew 13B, 13C u/jew 18, u/jew 19 tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u r-Regolament 21 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 373.01 li qed jiġu attakkati mill-kumpannija rikorrenti ma jwasslu għad-determinazzjoni tal-ebda reat jew akkuża kriminali. Fil-fatt, minkejja l-effetti serji li deċiżjoni tal-Korp intimat jista' jkollha fuq ir-rikorrenti, ma jfissirx li n-natura ta' tali pieni hija waħda kriminali.

Għalhekk, il-kumpannija rikorrenti ma tistax tinqeda bl-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni ta' Malta sabiex tħassar dawk il-liġijiet u/jew il-proċeduri amministrattivi li nbdew taħthom;

Mertu

3. Illi mingħajr preġudizzju għall-paragrafi preċedenti, it-talbiet fil-mertu tar-rikorrent għandhom jiġu miċħuda *in toto* fil-fatt u fid-dritt peress li ċ-ċirkostanzi tal-każ assolutament ma jirrappreżentaw l-ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti ai termini tal-Artikolu 39(1), 39(6)(a) u 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6§1, 6§3 u l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet

Fundamentali u dan għar-raġunijiet segwenti li qed jiġu hawn elenkati mingħajr preġudizzju għal xulxin:

4. Illi skont id-disposizzjonijiet tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-liġi sussidjarja maħruġa taħt l-istess Att, il-Korp intimat huwa mogħni bis-setgħa li joħroġ pieni amministrattivi fil-konfront ta' min jinstab li ma mexiex mal-liġijiet li jipproteġu l-użu tas-sistemi finanzjarji mill-ħasil tal-flus. Dan, bl-ebda mod ma jimplika li allura l-Korp intimat qiegħed jiddetermina jew jiddeċiedi reati kriminali;

5. Illi hija l-liġi Maltija stess li tgħid li dawn il-proċeduri huma ta' bixra amministrattiva u mhux kriminali. Fil-fatt, l-artikolu 13A tal-Kap. 373 isemmi li: "*Kull meta persuna suġġetta tħoss ruħha aggravata b'piena amministrattiva imposta fuqha mill-Korp kif ikun hemm fir-regoli u regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 13, u dik il-piena amministrattiva tkun ta' iżjed minn ħamest elef euro (€5,000), sew jekk din tkun imposta dwar xi kontravvenzjoni waħda jew aktar, ilpersuna suġġetta tista' tappella minn dik il-piena amministrattiva kemm fuq punti ta' liġi u fuq il-mertu*."

6. Għalhekk la hija l-liġi stess li tqis dawn il-proċeduri bħala ta' għamla amministrattiva, il-garanziji proċedurali li skont il-Kostituzzjoni ta' Malta jgħoddu għall-proċeduri kriminali ma jistgħux jiġu mġebbda wkoll għal dawn il-proċeduri amministrattivi. F'dan il-kuntest tapplika tant tajjeb il-massima latina - *A verbis legis non est recedendum*;

7. Illi l-esponent lanqas ma jaqbel li wieħed għandu jirreferi għall-ġurisprudenza dwar l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea biex wieħed jiddeċiedi jekk proċeduri amministrattivi għandhomx jitqiesu li qed jiddeterminaw reat kriminali jew le. Dan qed jingħad għaliex it-test u l-implikazzjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea huwa għal kollox differenti minn dak tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

8. Illi b'referenza għall-artikoli tal-Kap. 373 u r-Regolament 21 tar-Regolamenti maħruġa taħt il-Kap. 373, il-kumpannija rikorrenti trid, l-ewwel u qabel kollox, tipprova li dawn is-sanzjonijiet huma forom ta' pieni ta' natura kriminali fl-ambitu tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni skont il-kriterji stabbiliti fis-sentenza Engel u oħrajn v. L-Olanda tat-8 ta' Ġunju 1976. Hawnhekk, tajjeb li wieħed jgħid li fil-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem minn dejjem inżammet id-distinzjoni bejn pieni li jaqgħu fil-kategorija ta' "*hard core of criminal law*" u "*cases not strictly belonging to the traditional categories of the criminal law*";

9. Illi l-esponent jenfasizza li dawn il-proċeduri mhumiex ta' natura kriminali jew piena li taqa' fil-parametri ta' "*hard core of criminal law*", allura ma hemmx għalfejn li fl-ewwel istanza l-proċeduri jitmexxew quddiem qorti. Dan ifisser allura li ma hemmx konflitt mal-prinċipji tal-jedd ta' smigħ xieraq li ċertu sanzjonijiet jiġu imposti fl-ewwel istanza minn organu amministrattiv li mhux ġudizzjarju (ara Jussila v. il-Finlandja deċiża fit-23 ta' Novembru 2006 u Hüseyin Turan v. It-Turkija deċiża fl-4 ta' Marzu 2008) u li jkollu

setgħat kemm investigattivi u kemm li jagħti deċiżjonijiet (ara Janosevic vs. L-Isvezja deċiża fil-21 ta' Mejju 2003);

10. Illi l-fatt li pieni amministrattivi jistgħu jilħqu ammonti ta' flus kbar, ma jbiddel xejn mill-fatt li dawn jistgħu jiġu mposti minn awtoritajiet amministrattivi (ara Bendenoun v. Franza tal-24 ta' Frar 1992). Sakemm id-deċiżjoni tal-organu amministrattiv tkun tista' tiġi mistħarrġa minn awtorità mogħnija b'funzjonijiet ġudizzjarji, allura ma hemm l-ebda problema mal-ħtiġijiet tas-smigħ xieraq. Fil-fatt, skont l-Artikolu 13A tal-Kap. 373 tal-Liġijiet ta' Malta, id-deċiżjoni tal-Korp intimat tista' tiġi attakkata quddiem il-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), kemm fuq punti ta' liġi u fuq il-mertu;

11. Illi jibqa' l-fatt li peress li fil-każ preżenti l-Appell mid-deċiżjoni tal-Korp għadu ma ġiex deċiż, għalhekk wieħed ma jistax jitkellem fuq sanzjonijiet fil-konkret iżda fuq konġetturi u dan m'għandux jiġi aċċettat;

12. Illi l-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni assolutament ma japplikawx għall-każ tal-lum għaliex, apparti li ma hemm involut l-ebda reat kriminali, minn qari tal-artikoli jidher ċar li dawn jipprovdu għal każijiet li m'għandhom x'jaqsmu xejn mal-każ in diżamina;

13. Illi jibqa' jiġi ribadit li kwalunkwe piena amministrattiva li tista' teħel il-kumpannija rikorrenti, jekk kemm-il darba din tiġi kkonfermata mill-Qorti tal-Appell, ma tistax titqies bħala piena eċċessiva jew sproporzjonata;

14. Illi fid-dawl tal-eċċezzjonijiet preċedenti, l-artikoli u r-regolamenti msemmija mill-kumpannija rikorrenti u kif tmexxa l-proċess investigattiv li wassal lill-Korp biex jieħu d-deċiżjoni fondata tiegħu, ma jiksru l-ebda dritt fundamentali msemmi mir-rikorrenti u għalhekk ċertament li l-ebda kumpens jew rimedju ieħor m'għandu jiġi mogħti lill-kumpannija rikorrenti;

15. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Għaldaqstant, l-esponent jitlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiċħad il-pretensjonijiet kollha kif dedotti fir-rikors promotur bħala infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-kumpannija rikorrenti ma sofriet l-ebda ksur tad-drittijiet tal-bniedem u tal-libertajiet fondamentali u għalhekk l-ebda forma ta' kumpens mhu dovut u dan bl-ispejjeż kontra l-istess kumpannija rikorrenti."

Rat ir-risposta tal-Korp għall-Analiżi ta' Informazzjoni Finanzjarja (l-intimat Korp) tas-16 ta' April 2021 li permezz tagħha wieġbet is-segwenti:

1. "Illi fl-ewwel lok il-Korp esponent umilment jissottometti illi s-socjeta' rikorrenti ghandha rimedju ordinarju effettiv ghad-disposizzjoni taghha a tenur tal-artikolu 13A tal-Kap 373 tal-Ligijiet ta' Malta, li jipprovdi dritt ta' appell mhux biss fuq punti ta' ligi, izda anki fuq il-

mertu tad-decizjoni tal-Korp. Fil-fatt is-socjeta' rikorrenti ghazlet li tuzufruwixxi ruhha minn dan ir-rimedju u intavolat l-appell taghha a tenur tal-imsemmi artikolu 13A, liema appell ghadu pendenti. Ghalhekk f'dan l-istadju, ir-rimedju ordinarju disponibbli ghar-rikorrent ghad mhuwiex ezawrit. Ghaldaqstant il-Korp esponent umilment jissottometti illi din l-Onorabbli Qorti ghandha tirrifjuta illi tesercita l-gurisdizzjoni kostituzzjonali u konvenzjonali taghha kif jikkontemplaw l-provisos tal-artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni u tal-artikolu 4(2) tal-Kap 319.

2. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghas-suespost, jigi eccepit illi l-azzjoni odjerna hija wahda intempestiva billi d-decizjoni tal-Korp esponent fil-konfront tas-socjeta' rikorrenti ghadha qieghda tigi kkontestata permezz tal-appell hawn fuq imsemmi. Ladarba r-rikorrenti ghazlet li tintavola appell, hija ghandha tistenna li dak l-appell jiehu l-kors kollu tieghu billi f'dan l-istadju ghad ma hemm l-ebda decizjoni finali. Jekk sa llum ghadu qed jigi dibattut quddiem il-Qorti tal-Appell jekk il-multa hux ser tigi kkonfermata jew le, wiehed ma jistax f'daqqa wahda jinsa' li potenzjalment dik il-multa tista' tigi ikkonfermata jew imhassra u jghaddi biex jara jistax jannulla dik il-multa abbazi ta' ksur ta' ligi specjali dwar drittijiet fundamentali (haga li tippresupponi li l-multa giet diga' kkonfermata u ma baqa' l-ebda rimedju ordinarju iehor taht il-ligi ordinarja).

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost jigi eccepit illi in kwantu ghal-lanjanzi immirati lejn il-Ligi innifisha, il-Korp esponent m'huwiex il-legittimu kontradittur peress illi huwa jaqdi l-funzjonijiet tieghu fil-parametri stabbiliti u determinati mil-Ligi u b`mod imparzjali u indipendenti minn kull entita' jew awtorita' ohra. F'dan is-sens, il-Korp ma jistax jinstab illi jikser ebda drittijiet fondamentali tas-socjeta' rikorrenti u għaldaqstant, il-kwistjoni dwar jekk il-Ligi twassalx ghall-ksur ta' dritt fundamentali jew le tista' tigi imwiegba biss mill-Avukat tal-Istat u mhux mill-Korp esponent.

4. Illi fi kwalsiasi kaz u dejjem minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra hawn sollevati, il-Kap 373 tal-Ligijiet ta' Malta u r-regoli u regolamenti sussidjarji huma lkoll derivanti minn Ligi tal-Unjoni Ewropea u ghalhekk il-legislatur Malti huwa marbut bir-rekwiziti tal-istess fit-trasposizzjoni tad-Direttivi in kwistjoni; F'dan ir-rigward wiehed ghandu jqis il-principju generali abbraccat mill-Qrati Ewropej illi l-Ligi Kommunitarja hija prezunta bhala konformi mad-drittijiet fondamentali u fi kwalsiasi kaz, japplika il-principju ta' supremazija tal-Ligi Kommunitarja. Fil-fatt l-inforzar tal-obbligi surreferiti huwa wkoll in linea mal-obbligi internazzjonali tal-Istat Malti, inkluz il-Ligi Ewropea kif gia inghad, u obbligi internazzjonali ohra inkluz ir-rakkomadazzjonijiet tal-Kummissjoni Ewropea, tal-*European Banking Authority* u l-*Financial Action Task Force*.

5. Illi fi kwalsiasi kaz u minaghajr pregudizzju ghas-suespost, l-artikoli 39(1), 39(6)(a) u 39(8) tal-Kostituzzjoni, kif ukoll l-artikoli 6(3) u 7 tal-

Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem ("il-Konvenzjoni") ma jsibu l-ebda applikazzjoni fil-kaz odjern in kwantu tali artikoli jipprovdu esklussivament ghall-garanziji fil-kamp kriminali. Il-Korp esponent ma jaghmel l-ebda determinazzjoni ta' dan it-tip billi huwa jiddetermina biss kwistjonijiet amministrattivi. Ghalhekk ma jista' jkun hemm ebda kaz ta' lezjoni tad-drittijiet sanciti mill-imsemmija artikoli peress li l-garanziji hemm delineati mhumiex applikabbli ghall-kaz odjern.

6. Illi l-process adoperat mill-Korp esponent huwa strettament amministrattiv u l-multa imposta mill-Korp hija wahda amministrattiva. Il-*quantum* tal-multa m'hijiex l-unika kunsiderazzjoni li ghandha tigi meqjusa meta wiehed jigi biex jiddetermina in-natura tal-multa; Fost il-fatturi l-ohra li jindikaw li l-multa hija wahda amministrattiva, wiehed ghandu *inter alia* iqis il-fatt li l-imsemmija multa la tista' twassal ghal restrizzjonijiet fuq il-liberta' tal-persuna, u lanqas tista' tigi riflessa fil-fedina penali ta' persuna. Inoltre s-sanzjoni hija intiza biss bhala deterrent u mhix ukoll punittiva, u ebda multa hekk imposta ma hija konvertibbli fi prigunerija. F'dan is-sens ukoll il-*quantum* ghandu jigi konsidrat ukoll fil-kuntest tal-vjolazzjonijiet regolatorji kommessi u tan-natura tal-persuna suggetta relattiva; evidentement sabiex multa amministrattiva tkun effettiva, jehtieg illi jkun hemm element ta' proporzjonalita' relattivament ghac-cirkostanzi kollha tal-kaz. Il-multa imposta hija proporzjonata tenut kont tal-vjolazzjonijiet regolatorji numeruzi u sistematici kommessi mis-socjeta' rikorrenti. Dawn kollha huma fost varji fatturi importanti li jissottolineaw in-natura amministrattiva tas-sanzjoni in kwistjoni.

7. Illi inoltre l-Kap 373 tal-Ligijiet ta' Malta u r-regoli u regolamenti sussidjarji huma lkoll derivanti minn Ligi tal-Unjoni Ewropea, li espressament tikklassifika s-sanzjonijiet in disamina bhala sanzjonijiet amministrattivi u mhux penali.

8. Illi ghalhekk il-varji garanziji li qieghda tipprova tinvoka r-rikorrenti ma jsibux applikabbilita' fil-kaz odjern u f'dan is-sens ukoll ma jista' jkun hemm ebda ksur tal-artikoli 39(1), 39(6)(a) u 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6(3) u 7 tal-Konvenzjoni in kwantu l-kaz odjern si tratta dwar proceduri ta' natura amministrattiva u mhux kriminali.

9. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fir-rigward tal-ewwel talba tar-rikorrenti jigi bir-rispett eccepit illi l-ebda mill-artikoli 12A, 13, 13A, 13B, 13C, 18 u 19 tal-Kap 373 tal-Ligijiet ta' Malta u lanqas ir-Regolament 21 tar-Regolamenti kontra *Money Laundering* u Finanzjar ta' Terrorizmu (L.S. 373.01) ("ir-Regolamenti"), ma jilledu d-dritt fondamentali ghal smiegh xieraq kif sancit taht l-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6(1) tal-Kovenzjoni. Kif gia sottomess, l-artikolu 39(1) japplika biss fil-kuntest ta' proceduri kriminali u mhux fil-kuntest ta' proceduri amministrattivi, bhal dawk odjerni.

10. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju, il-Korp esponent huwa enti independenti, awtonomu u imparzjali. Inoltre l-Korp ghandu struttura li tiggarantixxi li min qed jiddeciedi dwar il-ksur tal-obbligi legali mill-persuni suggetti u dwar l-imposizzjoni ta' miżuri amministrattivi, inkluż pieni amministrattivi, igawdi indipendenza u imparzjalita' u mhux minnu li l-istess persuni qed jagixxu ta' prosekuzzjoni, gurija u mhallef fl-istess kaz, kif tallega s-socjeta' rikorrenti fir-rikors taghha.

11. Illi fi kwalsiasi kaz u dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-Korp esponent jagixxi bhala Regolatur a tenur tal-Kap 373 billi jissorvelja lill-Persuni Suggetti sabiex jassigura l-konformita' taghhom mal-obbligi kollha relattivi li huma intizi sabiex l-imsemmija Persuni Suggetti ma jigux utilizzati minn terzi ghall-finijiet ta' hasil ta' flus jew finanzjar ta' terrorizmu. Dan huwa dover impost fuq il-Korp mil-Ligi stess, li tirrikjedi li l-Korp jimponi l-multi amministrattivi appoziti f'kaz ta' ksur tal-imsemmija obbligi. L-interess tal-Korp *qua* Regolatur huwa propju l-osservanza tal-disposizzjonijiet tal-Ligi u l-prevenzjoni ta' hasil ta' flus u finanzjar ta' terrorizmu. Ghalhekk il-Korp esponent huwa ghal kollox independenti u imparzjali wkoll in kwantu l-unika interess illi huwa ghandu huwa propju l-osservanza tal-Ligi.

12. Illi fi kwalsiasi kaz u dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-Artikolu 13A tal-Kap 373 jaghti rimedju adegwat biex jigi assigurat id-dritt tas-smiegh xieraq. A tenur tal-imsemmi artikolu 13A, il-persuna suggetta li fuqha tkun giet inflitta l-multa, ghandha l-opportunita' li tressaq il-kaz kollu taghha – kemm fuq punti ta' fatti, kif ukoll ta' ligi – quddiem Qorti mwaqqfa bil-Ligi u moghnija bil-garanziji kollha ta' indipendenza u imparzjalita'. Dan ifisser li d-dettami tal-jedd ghal smiegh xieraq jinsabu pjenament sodisfatti. Ir-revizjoni tad-decizjoni tal-esponent mill-Qorti tal-Appell hija garanzija sufficjenti ta' smiegh xieraq fir-rigward tal-multi imposti mill-Korp. Ghalhekk ukoll ma jista' jirrizulta ebda ksur, la tal-artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u lanqas tal-Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni.

13. Illi l-imsemmi dritt ta' appell taht l-artikolu 13A huwa wiehed shih u ma huwa ristrett b'ebda mod. Jidher li r-rikorrenti qieghda tibbaza din il-parti tal-ilment taghha fuq dak li hija tikkonsidra bhala limitazzjonijiet procedurali naxxenti mill-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta; Madanakollu din il-lanjanza hija infondata ghaliex il-Ligi procedurali espressament tipprovdi ghall-possibilita' illi jitressqu provi u jsiru sottomissjonijiet ulterjuri anke fl-istadju tal-appell. Fil-fatt lanqas ma tista' r-rikorrenti tghid illi hija giet imcahhda mill-possibilita' li tressaq provi fl-istadju tal-appell ghaliex hija fil-fatt (sal-gurnata tal-llum) ghadha ma ghamlet ebda talba f'dak is-sens quddiem l-Onorabbli Qorti tal-Appell. Addirittura jigi rilevat illi fil-kors tal-appelli taht l-artikolu 13A tal-Kap.373, il-Qorti tal-Appell regolarment tisma' l-provi meta mitluba li taghmel dan.

14. Illi fi kwlasiasi kaz u minghajr pregudizzju, il-Korp esponent f'kull stadju attivament involva lis-socjeta' rikorrenti u provdieha bl-

informazzjoni shiha u dettaljata dwar il-process li eventwalment wassal għad-deċiżjoni tiegħu, inkluż bl-involviment tal-istess rikorrenti waqt iż-żjara u billi fornieha b'dettall estensiv qabel ma taha l-opportunita' li tressaq ir-rappresentazzjonijiet tagħha, u dan sabiex hija tkun f'posizzjoni li tiddefendi ruħha b'mod effettiv, kif fil-fatt kellha opportunita' shiha li tagħmel. Ir-rikorrenti kienet mitluba tissuplixxi lill-Korp bid-dokumenti li juru li hija kienet konformi mal-obbligi tagħha sa minn qabel ma saret iż-żjara; Hija ngħatat l-istess opportunita' waqt iż-żjara stess u anke sussegwentement, inkluż meta ġiet mgħarrfa dettaljament bil-vjolazzjonijiet li preliminarjament deher li kienu jissussistu. Għalhekk ir-rikorrenti kellha kull opportunita' li tressaq il-provi tagħha anke quddiem il-Korp qabel ma wasal għad-deċiżjoni tiegħu.

15. Illi lanqas ma huwa minnu illi d-dritt ta' appell taħt l-artikolu 13A tal-Kap 373 iwassal għal xi inverżjoni tal-oneru tal-prova. Fl-istadju tal-appell, il-Korp esponent ikun diġa ressaq il-każ tiegħu fis-sħiħ, kif kontenut fid-deċiżjoni appellata stess u għalhekk jekk f'dak l-istadju l-persuna suġġetta li tkun qiegħda tappella mill-multa jidhrilha li għandha provi xi tressaq, hija effettivament tkun qiegħda twieġeb għall-posizzjoni meħuda mill-Korp ibbażata fuq il-provi kollha miġbura minnu u li jikkostitwixxu l-kontenut tal-*file* intern li jwassal għad-deċiżjoni tal-Korp u li jiġi preżentat quddiem il-Qorti tal-Appell u li huwa disponibbli għall-persuna suġġetta. Lanqas ma huwa rilevanti t-terminu għad-deċiżjoni tal-Qorti kif stabbilit mil-Liġi; Il-fatt illi l-Liġi tipprovdi għall-process spedit bl-ebda mod ma jfisser illi d-dritt għal smiegħ xieraq jiġi mittifes. L-argument tar-rikorrenti huwa wieħed spekolattiv u mingħajr bażi; ir-rikorrenti qiegħda tagħmel assunzjonijiet fiergħa dwar dak li jista' jaffettwa l-ħsieb tal-ġudikant. Addirittura a tenur tal-artikolu 13A(5) tal-Kap 373, dak it-terminu jista' jiġi estiż bil-qbil taż-żewġ partijiet **jew** mill-Qorti minn jedda għal raġunijiet eċċezzjonali, kif fil-fatt sar fir-rigward tal-proċeduri ta' appell istitwiti mis-soċjeta' rikorrenti; L-element ta' diskrezzjoni tal-ġudikant jibqa' dejjem essenzjali propju sabiex ikopri dawk is-sitwazzjonijiet li l-Liġi mhux neċessarjament tkun prevediet, u dan sabiex jiġi aċċertat illi ssir ġustizzja f'kull ċirkostanza.

16. Illi fir-rigward tal-allegat ksur tal-parita' tal-armi, ir-rikorrenti tibbaża l-ilment tagħha primarjament fuq allegat ksur tad-dritt li ma tinkriminax ruħha, liema dritt japplika biss fil-kamp kriminali u għalhekk ma għandux rilevanza għal dawn il-proċeduri. Fi kwalunkwe każ u mingħajr preġudizzju, l-allegazzjoni hija kompletament infondata. Ir-rikorrenti erronjament tirreferi għall-process li wassal għad-deċiżjoni tal-Korp bħala wieħed investigattiv; dak il-process fil-fatt huwa wieħed superviżorju u mhux investigattiv. Dak li għamel il-Korp huwa *compliance review* fir-rigward tal-operat tar-rikorrenti sabiex jiġi determinat jekk ir-rikorrenti kinitx konformi mal-obbligi legali tagħha min lat regolatorju. Din hija proċedura rutina ta' superviżjoni u l-persuna suġġetta għandha l-obbligu skond il-Liġi illi tikkopera mal-Korp fil-kors tal-process ta' superviżjoni u tgħaddi d-dokumenti u l-

informazzjoni kollha rilevanti biex turi illi hija tinsab konformi mal-obbligi taghha. F'kaz li l-persuna suggetta tonqos milli tipprovdi d-dokumenti u informazzjoni mitluba minnu, il-Korp ghandu kull jedd illi jinferixxi li dawn ma kienux ezistenti. Il-lanjanza tar-rikorrenti ghandha addirittura mill-assurd meta wiehed iqis illi l-Korp għandu d-dmir illi jwettaq monitoragg fuq il-persuni suggetti u jaccerta ruhu li kull persuna soggetta tkun qieghda zzomm l-informazzjoni u dokumentazzjoni kollha li hija rikjesta bil-ligi li zzomm. Ikun kontrosens li wiehed jippretendi li persuna soggetta tista' tinjora l-obbligi taghha naxxenti mil-ligi u tinheba wara l-iskuza li ma tridx tikxef dawk id-dokumenti, meta hija l-ligi stess li tobbligaha li zzomm u tikkompila dawk id-dokumenti ghall-fini ta' trasparenza u ghall-prevenzjoni tal-hasil ta' flus u tal-iffinanzjar tat-terrrorizmu. Li kieku l-persuna soggetta kellu jkollha l-possibilita' li tirrifjuta li tghaddi d-dokumentazzjoni lir-regolatur, is-sitwazzjoni tkun verament assurda billi tirrendi l-ligi minghajr snien u b'hekk tiftah is-suq kompletament ghall-abbuz mingħajr ebda forma ta' sorveljanza effettiva. Ta' min jirrileva illi hemm varji istanzi fil-ligi fejn persuna hija mistennija li tforni dokumenti lil xi awtorita'. Eżempju ta' dan huwa l-obbligu li wieħed jissottometti l-formola tat-taxxa mal-Kummissarju tat-Taxxa - żgur li hadd ma jghaddilu mill-ebda kantuniera ta' mohhu li ma jissottomettix l-imsemmija formola u fl-istess waqt jargumenta illi l-Kummissarju tat-Taxxa mhux intitolat li jassumi li dik il-formola ma tezistix jew jippretendi li jista' ma jissottomettix dik il-formola ghaliex altrimenti huwa jinkrimina ruhu. Dawn il-paraguni juru bic-carilli l-argument tas-soċjeta' rikorrenti huwa tassew superfluwu.

17. Illi ghal dak li jirrigwarda l-allegazzjoni dwar nuqqas ta' parita' tal-armi, jigi wkoll bir-rispett eccepit illi dan lanqas ma huwa il-kaz. Il-Korp ghandu bzonn iz-zmien sabiex jevalwa d-dokumenti mghoddija lilu mill-persuna suggetta; dawn id-dokumenti dejjem kienu u baqghu fil-pussess ta' dik il-persuna suggetta in kwantu huma dokumenti taghha stess. Ma huwiex il-kaz illi r-rikorrenti giet imcahhda minn access ghad-dokumenti relattivi. Di piu, qabel ma wasal ghad-decizjoni tieghu, il-Korp forna lis-socjeta' rikorrenti bis-sejbiet preliminari tieghu b'mod dettaljat u b'referenza specifika ghall-kazijiet partikolari fejn deher li seta' kien hemm nuqqasijiet, u ghalhekk il-Korp forna lir-rikorrenti bl-informazzjoni shiha sabiex hi kienet f'posizzjoni fejn setghet tiddefendi ruhha b'mod effettiv. In kwantu ghat-termini li tillanja dwarhom ir-rikorrenti, dawk it-termini mahruga mill-Korp jistghu jigu estizi fuq talba tal-persuna suggetta, li ma ghamlet ebda talba f'dan is-sens. Dan fil-waqt illi t-terminu tal-appell ta' ghoxrin gurnata kif stabbilit mil-Ligi, huwa in linea mat-termini legali li japplikaw b'mod generali ghall-appelli fil-proceduri gudizzjarji nostrani.

18. Illi ghalhekk in vista tas-suespost, assolutament mhuwiex il-kaz illi l-artikoli 12A u/jew, 13 u/jew, 13A u/jew, 13B u/jew, 13C u/jew, 18 u/jew 19 tal-Kap 373 u/jew ir-Regolament 21 tar-Regolamenti jilledu

d-dritt ghal smiegh xieraq kif sancit mill-artikoli 39(1) tal-Kostituzzjoni u 6(1) tal-Konvenzjoni.

19. Illi fir-rigward tat-tieni talba tar-rikorrenti, jigi umilment eccepit illi l-artikolu 6(3) tal-Konvenzjoni u l-artikolu 39(6)(a) tal-Kostituzzjoni ma jsibu ebda applikabbilita' fil-kuntest odjern ta' proceduri amministrattivi billi l-garanziji naxxenti minnhom jirrigwardaw garanziji fi proceduri kriminali kif gia inghad, u ghalhekk ma jista' jinsab ebda ksur tal-imsemmija artikoli fil-kaz odjern.

20. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghas-suespost, jigi eccepit illi l-process li wassal ghad-decizjoni tal-Korp bl-ebda mod ma' jilledi d-drittijiet tar-rikorrenti. Is-socjeta' rikorrenti giet mgharrfa bil-miktub, b'ilsien li hija tifhem, dettaljament dwar x'kienu il-vjolazzjonijiet li l-Korp dehrlu li seta' kien hemm u dan permezz tal-hekk imsejha *Potential Breaches Letter* ta' nhar id-29 ta' Mejju, 2020. Ghandu jigi apprezzat il-fatt illi l-process li wassal ghad-decizjoni finali tal-Korp, ma huwiex investigattiv kif qieghda tallega r-rikorrenti fir-rikors taghha. Il-process huwa wiehed ta' supervizjoni (*compliance* review) li issir bhala rutina fuq il-persuni suggetti b'mod generali, u mhux fuq xi suspett ta' ksur tal-Ligi. F'dan is-sens, meta jinbeda l-process ma jkun hemm ebda suspett kwalunkwe izda merament tinbeda procedura regolatorja fejn il-Korp jitlob access ghall-proceduri u dokumenti tal-persuna suggetta biex ikun jista' jiddetermina jekk hijiex qieghda taderixxi ruhha mal-obbligi taghha dwar il-prevenzjoni tal-hasil ta' flus u finanzjar ta' terrorizmu. F'dak il-punt inizzjali ma kien hemm xejn li l-Korp seta' jinforma lir-rikorrenti bih. Meta imbaghad gie konkluz illi kien jidher li hemm ksur tal-Ligi, il-Korp baghat l-imsemmija *Potential Breaches Letter*, li dettaljament tiddelinea l-fatti relattivi u tikkwota in-numru estensiv tad-disposizzjonijiet tal-Ligi li kien jidher li gew miksura. Dan kien jixhed il-fatt li din kienet kwistjoni serja. Il-fatt li l-multa li l-Korp eventwalment impona ma gietx indikata f'dak il-punt, huwa kompletament irrelevanti peress illi l-Korp ma kellu ebda obbligu li jindika dan. Il-pieni li persuna suggetta tista' tehel johorgu mil-Ligi u in linea mal-massima bazilari *ignorantia juris neminem excusat*, ir-rikorrenti ma tistax tistrieh fuq in-nuqqas ta' gharfien taghha tal-Ligi.

21. Illi ghalhekk ukoll assolutament ma kien hemm ebda ksur tal-artikoli 6(3) tal-Konvenzjoni u 39(6)(a) tal-Kostituzzjoni.

22. Illi fir-rigward tat-tielet talba, il-Korp esponent umilment jeccepixxi illi l-artikolu 13 tal-Kap 373, ir-Regolament 21 tar-Regolamenti, u r-Regolamenti u l-*Implementing Procedures* abbazi ta' liema l-Korp sab ksur, bl-ebda mod ma jilledu d-dritt fondamentali kif sancit fl-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni.

23. Illi fl-ewwel lok l-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni it-tnejn huma applikabbli biss fil-kamp kriminali, u ghalhekk ma jsibu ebda applikazzjoni fil-kaz odjern li jikkoncerna

multa amministrattiva imposta mir-Regolatur, dan kif gia eccepit hawn fuq.

24. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju, jigi eccepit li d-disposizzjonijiet tal-Ligi huma ampjament cari, certi u dettaljati u ma hemm ebda lok ta' dubbju dwar l-obbligi li jinkombu fuq il-persuna suggetta. F'dan ir-rigward, jigi rilevat illi fil-fatt ir-rikorrenti lanqas ma indikat liema huma dawk id-disposizzjonijiet li qieghda tallega li jilledu d-drittijiet taghha. Daqstant iehor huma cari fil-Ligi l-multi li tista' tehel il-persuna suggetta u ghalhekk, id-disposizzjonijiet tal-Ligi u regoli u regolamenti kollha sussidjarji, kif ukoll il-process ta' *compliance review* u d-decizjoni tal-Korp, bl-ebda mod ma jilledu d-drittijiet tar-rikorrenti.

25. Illi daqstant iehor ghal dak li jirrigwarda r-raba' talba tar-rikorrenti, jigi eccepit illi ebda parti mid-decizjoni tal-Korp, jew tal-mod kif iddecieda l-Korp, ma tilledi l-imsemmi artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni. Il-Ligi hija cara kif inghad u l-kwistjoni dwar jekk il-Korp esponent applikax il-Ligi sew, ma hijiex kwistjoni ta' natura kostituzzjonali izda tidhol fil-mertu tal-kaz innifsu li jinsab pendenti quddiem l-Onorabbli Qorti tal-Appell, li tista' tvarja, thassar jew tikkonferma d-decizjoni tal-Korp.

26. Illi ghalhekk il-process ta' *compliance review* u d-decizjoni tal-Korp fil-konfront tas-socjeta' rikorrenti huma lkoll validi u skond il-Ligi.

27. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost l-artikoli 12A u/jew, 13 u/jew, 13A u/jew, 13B u/jew, 13C u/jew, 18 u/jew 19 tal-Kap 373 tal-Ligijiet ta' Malta u/jew ir-Regolament 21, kif ukoll id-disposizzjonijiet tar-Regolamenti u l-*Implementing Procedures* li abbazi taghhom il-Korp sab il-ksur tal-obbligi tar-rikorrenti, bl-ebda mod ma jilledu d-drittijiet fondamentali tas-socjeta' rikorrenti u l-Korp esponent fi kwalsijasi kaz mexa skond il-Ligi, inkluz fil-process li wassal ghad-decizjoni tieghu, u ma wettaq ebda ksur tad-drittijiet fondamentali tas-socjeta' rikorrenti u ghalhekk l-allegazzjonijiet tas-socjeta' rikorrenti huma ghal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt.

28. Illi ghalhekk ukoll l-esponent ma jista' jigi dikjarat responsabbli ta' l-ebda danni fil-konfront tas-socjeta' rikorrenti.

29. Illi assolutament minghajr pregudizzju ghas-suespost, f'kaz li din il-Qorti jidhrilha li xi wahda jew aktar mit-talbiet tas-socjeta' rikorrenti jimmeritaw li jigu milqugha (u dan qed jinghad purament ghall-grazzja tal-argument, billi l-Korp esponenti jidhirlu li dawk it-talbiet ghandhom effettivament jigu michuda fl-interezza taghhom) allura f'dak il-kaz dikjarazzjoni ta' ksur ta' drittijiet fondamentali ghandha tkun sufficjenti u m'ghandux ikun il-kaz li l-Qorti tiffissa ebda kumpens jew danni.

30. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess socjeta' rikorrenti.

31. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet kollha suesposti, hija l-umli sottomissjoni tal-Korp esponent illi t-talbiet kollha kontenuti fir-rikors kostituzzjonali imressaq mis-socjeta' rikorrenti Vivaro Limited ghandhom jigu michuda fl-intier taghhom, bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti."

Rat id-dokumenti u atti fil-kawża.

Qrat u semgħet ix-xhieda imressqa mill-partijiet fil-perkors ta' dan ir-rikors.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet.

Rat li r-rikors tħalla għal-lum għas-Sentenza.

Punti ta' fatti

1. Fis-27 ta' Awwissu 2020, is-Soċjeta' rikorrenti ġiet infurmata b'ittra li l-intimat Korp ħa deċiżjoni li permezz tagħha bis-saħħa ta' artikolu 13 tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta, kienet imponiet piena amministrattiva fl-ammont ta' €733,160. Permezz ta' ittra oħra datata 10 ta' Settembru 2020 l-intimat Korp informa lis-Soċjeta' rikorrenti b'xi kjarifiki fil-piena imposta.

2. Is-Soċjeta' rikorrenti interponiet Appell għal quddiem il-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) skont kif jipprovdi l-Kap tal-Liġijiet fuq imsemmi li sakemm dawn il-proċeduri ilhom għaddejjin dan l-Appell għadu pendenti jistenna l-eżitu ta' din il-procedura.

3. Is-Soċjeta' rikorrenti qed tilmenta minn għadd ta' ksur tad-drittijiet tagħha kemm sa fejn jirrigwarda l-kondotta tal-proċedura użata mill-intimat Korp u kif ukoll fir-rigward tal-liġi peress li qed tallega li l-

provvedimenti tal-liġi inkwistjoni regolament L.S 373.01 jiksru diversi drittijiet fundamentali tagħha u dan kif ser ikun spjegat aħjar.

4. Għalhekk is-Soċjeta' rikorrenti għamlet din il-proċedura.

Punti ta' Liġi

5. Fis-sustanza, dak li qed tilmenta minnu s-Soċjeta' rikorrenti huwa li l-intimat Korp aġixxa fil-konfront tagħha daqs li kieku kien Qorti meta ma jgawdix mis-salvagwardi tal-Kostituzzjoni in rigward ta' smiegħ xieraq, imparzjalita' u l-prinċipji sostanzjali dwar rejati kriminali, kif imħarsa mill-artikoli rispettivi 39(1), (5) u (6) u 6(1) u (3) tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament.

6. Is-Soċjeta' rikorrenti isostni li dawn il-multi amministrattivi, indipendentement mill-mod kif ikklassifikati jew deskritti mill-Kap 373 tal-liġijiet ta' Malta u r-regolamenti minnha imnissla, fir-rejalta' u fis-sustanza, huma kjarament pieni ta' natura kriminali. Dawn il-pieni huma msejsa fuq artikolu 13 tal-Kap 373 tal-liġijiet ta' Malta u regolament 21 tal-L.S 373.01 li rispettivament jiddisponu fost oħrajn hekk:

Art 13.(1) *"Il-Ministru jista' jagħmel regoli jew regolamenti li jkunu jipprovdu dwar sanzjonijiet kriminali, pieni amministrattivi u miżuri oħra li jistgħu jiġu imposti għal xi kontravvenzjoni, ksur jew nuqqas ta' tħaris ta' regoli, regolamenti jew direttivi magħmulin taħt dan l-Att Iżda:*

(a) is-sanzjonijiet kriminali hekk imposti m'għandhomx ikunu ta' iżjed minn multa ta' miljun euro (€1,000,000) jew priġunerija għal żmien mhux iżjed minn ħames snin, jew dik il-multa u priġunerija flimkien kif stipulat fir-regoli jew regolamenti involuti; u

(b) il-pieni amministrattivi hekk imposti m'għandhomx ikunu iżjed minn:

(i) ħames miljun euro (€5,000,000); jew

(ii) darbtejn daqs l-ammont tal-benefiċċju miksub mill-kontravvenzjoni, ksur jew nuqqas ta' tħaris, meta dan ikun jista' jiġi stabbilit; jew

(iii) għaxra fil-mija (10%) tal-fatturat annwali totali kif joħroġ fid-dikjarazzjonijiet finanzjarji approvati u disponibbli l-aktar reċenti.

(2) Il-pieni amministrattivi msemmija taħt is-subartikolu (1) għandhom jiġu mposti mill-Korp konformament ma' kull politika u proċedura stabbilita mill-Bord ta' Gvernaturi msemmija fl-artikolu 18, minn żmien għal żmien"

U

Reg 21.(1) "*Kull persuna suġġetta li tonqos milli tkun konformi ma' kull ħtieġa legali, ordni jew direttiva leġittima maħruġa mill-Korp għall-Analisi ta' Informazzjoni Finanzjarja taħt dawn ir-regolamenti jew l-Att, teħel piena amministrattiva ta' mhux inqas minn elf euro (€1,000) u mhux iżjed minn sitta u erbgħin elf u ħames mitt euro (€46,500) fir-rigward ta' kull nuqqas separat biex tkun konformi ma' dik il-ħtieġa legali, ordni jew direttiva leġittima.*

(2) Persuna suġġetta li tikser xi dispożizzjoni ta' dawn ir-regolamenti jew ta' xi proċeduri jew linji gwidi maħruġa skont ir-regolament 17 teħel piena amministrattiva ta' mhux inqas minn elf euro (€1,000) u mhux iżjed minn sitta u erbgħin elf u ħames mitt euro(€46,500) fir-rigward ta' kull nuqqas separat.

(3) Pieni amministrattivi taħt dawn ir-regolamenti għandhom jiġu imposti mill-Korp għall-Analisi ta' Informazzjoni Finanzjarja mingħajr il-ħtieġa ta' seduta quddiem il-qorti, sew bħala piena fissa ta' darba jew bħala piena kumulattiva ta' kuljum, jew it-tnejn flimkien, u għandhom jiġu imposti skont il-policies u proċeduri stabbiliti mill-Bord ta' Gvernaturi msemmi fl-Att, li għandhom jiżguraw l-impożizzjoni ta' pieni amministrativi li jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi". (emfażi tal-Qorti).

7. Is-Soċjeta' rikorrenti qegħdha ukoll tinvoka l-ksur tad-dritt fundamentali kif imħarsa mill-artikolu 39(8) u 7(1) tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament. Dan il-ksur jirrigwardja li ma jistax ikollok rejat jekk mhux b'saħħa ta' liġi u cioe' *nullum crimen sine lege* u konsegwentment *nullum peonasine crimen*.

Konsiderazzjonijiet

L-eżawriment tar-rimedju ordinarju

8. Din hija stedina lill-Qorti li mhux bil-fors tintlaqa' kull meta ssir, anke jekk jirrisulta li kien hemm rimedji ordinarji oħrajn. Ir-rimedju ordinarju irid ikun idoneju ai fini ta' dawn il-proċeduri, fis-sens, li jrid ikun rimedju effettiv, rejali u sodisfaċenti u li jindirizza l-ilment li għandha quddiemha din il-Qorti. Fi ftit kliem irid ikun rimedju, għalkemm ordinarju, li joqtol u jġib fix-xejn il-leżjoni tad-dritt fundamentali.

9. Jekk ma jkunx hekk, għall-fatt biss li hemm rimedju ordinarju, din il-Qorti ma tistax tilqa' l-istedina u tiddeklina li ma tieħux konjizzjoni tat-talbiet li jkollha quddiemha f'azzjoni Kostituzzjonali. Din l-eċċezzjoni tingħata miż-żewġ intimati fl-ewwel eċċezzjoni tagħhom.

10. B'din l-eċċezzjoni l-intimati qed jittentaw jgħidu, li s-Soċjeta' rikorrenti għandha għad-disposizzjoni tagħha d-dritt ta' Appell ai termini tal-artikolu 13A tal-Kap 373 tal-liġijiet ta' Malta. Huma jgħidu li di fatti s-Soċjeta' rikorrenti qegħha tużufruwixxi minn dan id-dritt u għalhekk għadhom pendenti.

11. Din il-Qorti tibda biex mill-ewwel tgħid, li din l-eċċezzjoni hija manifestament infondata. Mit-talbiet tar-rikors tal-Appell tas-Soċjeta' rikorrenti jirrisulta ċar, kemm mill-aggravji u kif ukoll mit-talbiet, li l-mertu f'dawk il-proċeduri huma għal kollox differenti minn dawk li għandha quddiemha din il-Qorti.

12. Dak li qed titlob is-Soċjeta' rikorrenti lil din il-Qorti hija l-otteniment ta' dikjarazzjoni ta' anti-kostituzzjonalita' tal-artikoli rilevanti tal-Liġi. Issa

dan ma jaqax fil-kompetenza tal-Qorti tal-Appell biex tiddeċiedi materja bħal din, għaliex din hija materja riservata għal dawn il-Qrati bis-saħħa tal-artikolu 46 u 4 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament. Il-Qorti għalhekk f'dan ir-rigward tagħmel tagħha s-**Sentenza tal-Qorti tal-Appell tal-1 ta' Diċembru 2021 fl-ismijiet Insigna Cards Ltd -vs- Korp għall-Analiżi ta' Informazzjoni Finanzjarja et** (esebita a' fol 208).

13. Ara li kieku dawn il-proċeduri ma kienux ta' natura Kostituzzjonali iżda kienu jirrigwardaw l-operazzjoni u l-implimentazzjoni tal-liġi inkwistjoni, kienet tkun ħaġa oħra għal kollox għax tassew li l-Appell jista' jagħti l-każ li jipprovdi rimedju f'dan ir-rigward.

14. Fil-każ inkwistjoni l-kompetenza ta' dik il-Qorti hija ċirkoskritta b'artikolu 13A tal-kap 373 tal-liġijiet ta' Malta li jiddisponi, fost oħrajn, hekk:

"*Kull meta persuna suġġetta tħoss ruħha aggravata b'piena amministrattiva imposta fuqha mill-Korp kif ikun hemm fir-regoli u regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 13, u dik il-piena amministrattiva tkun ta' iżjed minn ħamest elef euro (€5,000), sew jekk din tkun imposta dwar xi kontravvenzjoni waħda jew aktar, il-persuna suġġetta tista' tappella minn dik il-piena amministrattiva kemm fuq punti ta' liġi u fuq il-mertu.*" (Emfażi tal-Qorti).

15. Anke mill-istess kliem testwali tal-liġi jirrisulta b'mod ċar, li l-appell jista' jsir biss minn piena u mhux xi ħaġa oħra. Pero' l-appell jista' jsir

kemm fuq punti tal-liġi u kif ukoll fuq il-mertu iżda dejjem in konnessjoni mal-piena u xejn aktar.

16. Dak li qed jintalab illum jirrigwarda l-anti-kostituzzjonalita' ta' ċertu provvedimenti tal-liġijiet stante li jiksru d-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem u f'każ tal-appell imsemmi l-Qorti ma tistax tiddetermina punti ta' din ix-xorta. F'dan ir-rigward ġie ukoll osservat li *"…the key factor is whether a constitutional complaint makes it possible to remedy the violations of the rights committed by public authorities or forbid authorities from continuing to infringe the right in question. As concerns judicial decisions, the constitutional complaint must make it possible, were the law is found to be unconstitutional, to annul all final decisions made on the basis of the law and provide direct and speedy redress to the complainant"* (Ara **Harris O'Boyle and Warwick, The Law of the European Convention of Human Rights, Ed 4th, page 58**). Issa huwa ċar, li l-Qorti tal-Appell f'din il-kwistjoni ma tistax tannulla l-aġir amministrattiv u wisq anqas tista' tagħti rimedju effettiv ai finijiet kostituzzjonali għaliex hija l-istess liġi li tiċċirkonskriviha kif fuq spjegat.

17. F'dan l-istadju tas-Sentenza l-Qorti tħoss li għandha ukoll tagħmel l-osservazzjoni tagħha dwar in-natura tal-Appell li tagħti din il-liġi. Għalkemm il-liġi tagħti rimedju tal-appell għal quddiem il-Qorti tal-Appell Ċivili, bis-salvagwardji kollha li din hija mogħnija bihom bil-Kostituzzjoni, fis-sewwa, din il-Qorti ma tilmaħx li fil-mod li jista' jsir u jiġi kondott Appell

fit-termini tal-liġi in eżami, li dan huwa simili għal dak li ordinarjament jissejjaħ Appell.

18. Din il-Qorti pjuttost tilmaħ Qorti ta' reviżjoni, għaliex il-kompetenza tagħha hija limitata għall-pieni biss u mhux per eżempju għall-applikazzjoni ħażina tal-liġi fuq kwistjonijiet li mhux neċessarjament marbuta ma' pieni. Aktar minn hekk, biex tassew ikun jista' jissejjaħ appell, il-persuna li qed tappella hija persuna li tkun ipparteċipat attivament bi dritt mogħti mil-liġi b'regoli ċari u mhux b'konċessjonijiet, mill-bidu sal-aħħar tal-proċess li wassal għad-deċiżjoni finali appellata.

19. Ir-rimedju li tagħti liġi meta jiġi msejjaħ Appell, fis-sewwa hija deskrizzjoni legali skorretta jew kif jissejjaħ fl-ingliż "*misnomer*" legali. Din il-liġi tiżnatura għal kollox l-għan prinċipji tal-Appell. Għalkemm irid jingħad, li ġaladarba li l-liġi qed tipprovdi għall-appell, *implicter* ifisser ukoll li l-intimat Korp huwa meqjus bħala organu aġġudikattiv fost il-ħafna rwoli oħra li għandu. Għalhekk din l-eċċezzjoni ser tkun miċħuda.

<u>Il-Korp ma hux il-leġittimu kontradittur</u>

20. L-intimat Korp, permezz tat-tielet risposta jeċċepixxi li ma hux il-leġittimu kontradittur.

21. L-intimat Korp jargumenta, li ġaladarba kull ma qiegħed jagħmel japplika l-liġi, huwa ma għandux iwieġeb għal-lanjanzi kostituzzjonali tas-Soċjeta' rikorrenti għaliex ma jistax iwieġeb għal kostituzzjonalita' o meno tal-liġi nnifisha.

22. Mill-qari tar-rikors promotur, is-Soċjeta' rikorrenti qed tfittex fost oħrajn ksur tad-drittijiet minħabba policies adotti mill-intimat Korp. Di fatti s-s*anctions tools* u *sanctions policies* huma kollha imfassla minnu.

23. Issir referenza għal dak illi intqal fis-**Sentenza fl-ismijiet Southern Cross SICAV plc -vs- Il-Korp għall-Analiżi ta' Informazzjoni Finanzjarja, Prim Awla (Sede Kostituzzjonali), per Imħallef G. Mercieca, 9 ta' Marzu 2023** fejn intqal hekk:

"*Il-Qorti taqbel li l-Korp ma jweġibx għal allegazzjonijiet ta' liġijiet li jiksru d-drittijiet fundamentali tal-Bniedem. B'danakollu, din mhix l-unika talba tar-rikorrenti, li qiegħda tilmenta wkoll dwar il-mod kif il-Korp mexxa l-investigazzjonijiet tiegħu u l-mod kif iddeċieda. Għalhekk din l-eċċezzjoni sejra tiġi mwarrba safejn it-talbiet ma jikkonċernawx xi liġi jew xi regolament*" (Ara ukoll **Sentenza per Imħallef Audrey Demicoli fl-ismijiet Phoenix Payments Ltd -vs- Il-Korp għal Analiżi Finanzjarja et tat-30 ta' Marzu 2023**).

24. Għalhekk huwa ċar, anke mill-provi li għandha quddiemha l-Qorti, li l-intimat Korp ħa sehem attivi u esklussiv sabiex ġie imfassal il-metodu ta' kif jiġu komputati l-multi li finalment jiġu imposti (Ara *sanction tools*). Pero', apparti dan kollu, huwa awspikabbli, li l-intimat Korp ikun presenti fil-ġudizzju, anke minħabba l-integrita' stante, li tajjeb jew ħażin huwa kien parti mill-proċess kollu li qed ikun attakkat.

25. Fl-aħħar nett din il-Qorti tfakkar, li l-pieni maħruġa mill-FIAU jiġu miġbura mill-FIAU u dawn jintużaw għall-operat tal-FIAU (ara Mistoqsija Parlamentari a fol 517). Għalhekk huwa aktar minn ċar, li l-intimat Korp għandu interess dirett fid-dibattitu inkwistjoni għaliex jekk din il-Qorti ser tkun qed tordna r-rifużjoni ta' kull ħlas lura ta' pieni jew li tali piena ma għandhiex tinġabar, dan ser tkun qed tagħmlu lill-Korp u mhux lill-intimat Avukat, li jista pero' xorta jinstab responsabbli għal kumpens għal fatt biss tal-ksur tad-dritt minħabba l-anti-kostituzzjonalita' o meno ta' din il-liġi, għaliex huwa dan li finalment jirrapresenta lill-Istat u lill-Gvern fil-fergħat kollha tiegħu (ara art 181B (2) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta).

26. Huwa l-Korp, li huwa mogħni bil-liġi b'personalita' ġuridika u għalhekk azzjonabbli, li jrid jagħmel ir-rifużjoni jew xorta oħra, jekk ikun il-każ u mhux l-intimat Avukat tal-Istat (Ara art 15 tal-Kap 373). Pero' dwar dan il-punt, il-Qorti ser tkun qed tirritorna għalih fi stadju ulterjuri ta' din is-Sentenza fil-każ tar-rimedji li ser jingħataw.

<u>Il-mertu</u>

27. Jibda biex jiġi osservat li fir-risposta tiegħu l-intimat Korp fost ħafna raġunijiet oħra jġib bħala difiża li l-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u r-regolamenti sussidjarji huma lkoll derivanti minn liġi tal-Unjoni Ewropeja, li espressament tikklassifika s-sanzjonijiet in disamina bħala sanzjonijiet amministrattivi u mhux penali (a' fol 125). L-intimat Korp saħansitra jipprova jfakkar li din il-Qorti li l-prinċipju ġenerali abbraċjat mill-Qrati Ewropej illi l-Liġi Kommunitarja hija presunta bħal konformi mad-drittijiet

fondamentali u li fi kwalsijasi każ, japplika l-prinċipju ta' supremazija tal-Liġi Kommunitarja.

28. Il-Qorti taqbel ma dan iżda mhux b'mod assolut. Li l-Liġi Kommunitarja hija presunta li hija konformi mad-drittijiet fundamentali huwa minnu pero' l-anqas din ma hija xi presunzjoni *iure et de iure* iżda pjuttost *iuris tantum* tant li anke l-Kostituzzjoni tagħna taħseb f'dan ir-rigward f'artikolu 65 tal-Kostituzzjoni li jiddisponi hekk:

"(*1) Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' din il-Kostituzzjoni, il-Parlament jista' jagħmel liġijiet għall-paċi, ordni u gvernar tajjeb ta' Malta <u>b'mod konformi ma' rispett sħiħ għad-drittijiet tal-bniedem</u>, il-prinċipji ġeneralment aċċettati tad-dritt internazzjonali u l-obbligi internazzjonali u reġjonali ta' Malta partikolarment dawk assunti bit-trattat tal-adeżjoni mal-Unjoni Ewropea iffirmat f'Ateni fis-16 ta' April, 2003"* (Emfażi tal-Qorti).

29. Dan ifisser li huma liema huma l-liġijiet li jridu jiġu applikati fit-territorju l-ewwel u qabel kollox għandhom ikunu konformi mar-rispett sħiħ tad-drittijiet tal-bniedem. Għalhekk din il-Qorti tagħmilha ċara, li ġejja minn fejn ġejja liġi, jekk din il-Qorti tkun konvinta li hija kontra dak li jrid artikolu 65 tal-Kostituzzjoni inkwantu jirrigwarda drittijiet fundamentali, tkun xi tkun il-preżunzjoni, meta mitluba, dik il-liġi tiddikjaraha bħala anti-Kostituzzjonali.

30. Elena Tabone, uffiċjal għoli tal-intimat Korp u li tieħu ħsieb l-*enforcement*, biex isserħilna rasna tgħid, li s-*sanctions tool* li hija

riflessjoni tas-*sanction policy document* kollha ġew *reviewed* mill-Kummissjoni Ewropeja, mill-European Banking Authority, Moneyval u FATF "*u ġew cleared minnhom*" (a' fol 543 tergo).

31. Il-Qorti ma timpressjonax ruħha minn dan kollu, għaliex dak li hu ħażin, ħażin jibqa' indipendement minn min ikun approvah. Dawn l-entitajiet ma għandhomx it-timbru tal-verita' assoluta u l-aktar l-aktar, meta uħud minnhom għandhom aġenda li tmur lil hinn mill-ħarsien tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem. Fl-aħħar nett, f'dan ir-rigward, irid jiġi osservat is-supremazija tal-Liġijiet Ewropeja trid titqies fid-dawl ta' artikolu 6 tal-Kostituzzjoni li ma ġiex minsus b'ebda emenda kostituzzjonali fis-sens li din hija subordinata għall-liġijiet kommunitarji. Il-Kostituzzjoni Maltija, kuntrarjament għall-Kostituzzjonijiet oħrajn (eżempju dik ta' Ċipru ara artikolu 179) qatt ma ġiet subordinata għal-liġijiet Ewropej ħlief b'Kap 460 tal-Liġijiet ta' Malta li huwa Liġi ordinarja.

32. Fir-rigward tal-mertu din il-Qorti fliet il-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u partikolarment it-Taqsima 4 tad-direttiva numru 2015/864. Huwa minnu, li dawn ir-regolamenti persistentement jirreferu għal dawn il-multi bħala amministrattivi pero ma jfissirx li b'daqshekk li bit-trasposizzjoni ta' din id-definizzjoni fil-liġi tagħna, din il-Qorti għandha taċċetta din il-klassifikazzjoni b'għajnejha mgħammdin.

33. Tibqa' dejjem fid-diskrezzjoni tal-Qorti li teżamina l-fatti specie legali ta' dawn il-multi fil-kuntest tax-xenarju kollu kemm fattwali u anke legali biex b'hekk tkun tista' tasal għall-konklużjoni jekk għandhomx minn pieni

għal rejati u mhux sempliċi multi amministrattivi, indipendentement minn kull deskrizzjoni jew klassifikazzjoni tagħhom kemm, taħt il-liġi domestika u kif ukoll fid-direttiva.

34. L-eżami li trid tagħmel il-Qorti dwar il-klassifikazzjoni ta' dawn il-multi ma hiex issiġillata b'dikjarazzjoni, iżda trid tkun eżaminata fil-kuntest tal-liġi domestika, anke jekk din hija trasposizzjoni ta' xi liġi Ewropeja. Dikjarazzjoni bħal dik, ma hiex fiha nnifisha xi *imprimatur* assolut u lanqas hija imnaqqxa fit-twavel ta' xi kmandamenti.

35. Di fatti anke d-direttiva stess fil-paragrafu 59 turi l-preokkupazzjoni tagħha billi tgħid li meta t-trasposizzjoni tad-direttiva jipprovdi kemm għal multi amministrattivi u anke rejati kriminali, kull Stat membru għandu jkun viġilanti li *"Fit-traspożizzjoni ta' din id-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impożizzjoni ta' sanzjonijiet u miżuri amministrattivi f'konformità ma' din id-Direttiva u ta' sanzjonijiet kriminali f'konformità mal-liġi nazzjonali ma tmurx kontra l-prinċipju ta' ne bis in idem."*

36. Meta l-Qorti eżaminat id-direttiva 2015/849EU tal-20 ta' Mejju 2015 dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-finijiet tal-ħasil tal-flus jew il-finanzjament tat-terroriżmu, li temenda r-Regolament (UE) Nru 648/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u li tħassar id-Direttiva 2005/60/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kummissjoni 2006/70/KE, ma sabet ebda referenza għall-multi ta' natura punitiva, meta min-naħa l-oħra l-manwal tal-Korp intimat jiddiskrivihom bħala punitivi kif ser jingħad aktar 'l isfel. Għalhekk huwa l-każ li wieħed

jifli ukoll jekk it-trasposizzjoni tad-direttiva tassew tirriflettix dak li trid id-direttiva.

37. Issa meta din il-Qorti eżaminat għal darba oħra d-dokumenti u provi f'din il-Kawża reġgħet irriskontrat l-istess ostakli legali li din l-istess Qorti, kif presjeduta, sabet ma' wiċċha fis-Sentenzi preċedenti tagħha fuq il-materja.

38. Il-Qorti ma tistax tifhem b'liema tiġbid tal-immaġinazzjoni, l-intimat Korp jibqa' jargumenta, li din il-multa ma għandhiex tkun klassifikata bħala waħda penali. Diversi sentenzi tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem stabbilew, li l-kap kriminali ta' Artikolu 6 ikun japplika għal proċeduri relatati ma' reati amministrattivi, bħal per eżempju l-proċeduri in kwistjoni dwar il-liġi tal-kompetizzjoni. (Ara, **Bendenoun v France, Rikors Numru 12547/86 tal-24 ta' Frar 1994; Jussila v Finland, Rikors Numru 73053 tat-23 ta' Novembru 2006 u Engel and others v the Netherlands, Rikorsi Numru 5100/71, 5102/71, 5370/72 tat-8 ta' Ġunju 1976**).

39. Il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem irriteniet ukoll, illi Artikolu 6 jkun japplika għall-proċeduri amministrattivi jekk l-elementi li ġejjin (komunement magħrufa bħala l-Engel criteria) ikunu sodisfatti:

a) Il-liġi li tistipula l-penali tkopri ċ-ċittadini kollha fil-kapaċita' tagħhom ta' taxpayers.

b) Is-*surcharge* ma kinitx intiża bħala kumpens pekunjarju għad-danni imma essenzjalment bħala piena li tiskoraġġixxi lil min jerġa' joffendi. (Kumment tal-Qorti: di fatti l-istess artiklu 12 tal-Avviż Legali jgħid li dawn il-multi għandhom ikun diswasivi).

c) Kienet imposta taħt regola ġenerali b'għanijiet kemm deterrenti u punitivi. (Kumment tal-Qorti: kif jirrikonoxxi l-istess manwal tal-intimat Korp, ara *Policy Document* tal-Intimat Korp para 1.1).

d) Is-*surcharge* kienet sostanzjali. (Kumment tal-Qorti: l-ammont li għandha quddiemha huma manifestament sostanzjali).

40. In kwantu t-tielet kriterju huwa l-istess intimat Korp li jirrikonoxxi li dawn il-multi huma ta' natura punittiva, tant li skont il-Policy Document tal-Intimat Korp para 1.1 jingħad hekk "*Administrative <u>penalities are an important punitive measure</u>s and may be imposed by the CMC for breaches of lawful requirements, orders, directives envisaged under the PMLA or PM or for non-compliance with the AMT/CFT obligations under the PMLFTR or other binding procedures issued by the FIAU including the Implementing Procedures Part I and II."* (Emfażi tal-Qorti).

41. Apparti dan, l-istess dokument li fih id-direttivi li fuqhom għandhom ikunu ffissati dawn il-multi espressament u kjarament jistabilixxu li <u>"*The fine* should be punitive *and act as a detterent to non-compliance*"</u> u bħalli qallu dan mhux biżżejjed dawn ikomplu jinsistu li "*The fine should be effective in the sense that the subject person should not consider as a*

'mere cost of doing business' and it <u>should be significant enough to impact on the sp's annual income</u>" dan meta suppost li "*The fine should be proportionate to the size and/or financial strength of the subject matter*".

42. Il-Korp stess jiklassifika l-multi imposti bħala "*penalty*" fis-deċiżjoni tiegħu tas-27 ta' Awwissu 2020 (a' fol 44). Id-deċiżjoni ta' CMC tirreferi kontinwament għas-sanzjonijiet bħal "*pecuniary fine*" u cioe' multa pekunjarja (ara fost oħrajn a' fol 234 u 234 tergo u 238 tergo). Kif diġa jingħad il-*Policy document* jagħmilha ċara li "*Administrative penalties are important punitive measure and may be imposed by CMC*" (a' fol 261). Dan id-dokument għid ukoll li "*Since penalties are intended <u>specifically to punish</u> the subject person for certain breaches or behaviour ...*" (emfażi tal-Qorti a' fol 261). Fid-dawl ta' dan kollu huwa kontra kull loġika li wieħed jibqa' jargumenta li dawn huma biss multi amministrattivi u mhux tax-xorta penali bħal fil-każ ta' leżjoni ta' norma kriminali.

43. Dan meta, kif diġa' aċċennat, ir-regolament 21 tal-Liġi Sussidjarja 373.01 jiddisponi li dawn il-multi għandhom jiżguraw l-impożizzjoni ta' pieni amministrattivi li jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi. Iżda anke f'dan ir-rigward, din il-Qorti ma tistax tifhem kif multa daqstant pesanti jista' jingħad li hija proporzjonali. Il-piena hija ibbażata mhux il-profitt iżda fuq it-turn over li ovvjament jinkludi l-ispejjes li tinkorri s-Soċjeta' Attriċi u mhux fuq il-profitti. Di pju jidher, li t-*turn over* li jittieħed inkonsiderazzjoni huwa dak tal-Kumpanija globalment (*world income*) u

cioe' indipendement jekk is-sors tiegħu tkunx Malta biss jew ukoll bnadi oħra fid-dinja minkejja li l-infrazzjoni tkun saret Malta (a' fol 539 u 540). Konsiderazzjoni bħal din tmur kontra kull prinċipju ta' proporzjonalita'.

44. Dan ukoll jindika, kif meta l-intimat Korp jagħmel analiżi tal-finanzi tas-*Subject Person* ma jkunx qiegħed iqis kemm tassew ser tkun kommensurabbli l-multa mal-qliegħ tal-persuna, għaliex finalment dan li jimplika l-prinċipju ta' proporzjonalita' u cioe' li minkejja l-multa, il-persuna (*subject person*) kemm jekk fiżika u anke morali, tkun tista' tkompli topera u mhux tiġi strangolata. Dan jindika ukoll kemm hija importanti l-presenza tal-persuna (SP) f'kull stadju fejn din il-multa tkun qed tiġi diskussa. Minkejja l-ħafna "*new speak*" ta' kunċetti bħal *sanctions policy, compliance monitoring tools* u *sanctions tools*, li suppost għandhom iwasslu għall-miżuri li huma proporzjonali, il-multi milħuqa jisfidaw kull sens ta' ġustizzja.

45. Issa huwa minnu, li d-direttiva EU 2015/849 f'artikolu 58(2) jipprovdi hekk "*Without prejudice to the right of Member States to provide for and impose criminal sanctions, Member States shall lay down rules on administrative sanctions and measures and ensure that their competent authorities may impose such sanctions and measures with respect to breaches of the national provisions transposing this Directive, and shall ensure that they are applied*". Irid jiġi osservat li anke d-direttiva tagħmel distinzjoni bejn 'criminal sanctions and administrative sanctions.' Pero' din id-direttiva ma tipprovdi ebda metodu ta' kif dawn il-multi għandhom ikunu

kalkolati. Dan huwa imħolli f'idejn l-Istat membru. Iżda dan ma jfissirx li l-metodu li jiġi adottat fih innifsu huwa bilfors konformi mal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni għas-sempliċi raġuni li din id-direttiva tipprovdi għall-multi amministrattivi.

46. Meta wieħed jeżamina s-*sanctions policy* ma tridx wisq biex tintebaħ kemm huwa strument oskurantista, opak u biżantin ta' kif jiġu kalkolati dawn il-multi. Huma kollox barra komprensibbli u ċertament ma humiex *public friendly* fir-rigward tal-persuna (*subject person*) li huwa ukoll *taxpayer*. Trid tkun espert fl-enigmatika biex per eżempju tifhem dawn is-*sanction tools* (a' fol 247 sa 258). Alfred Zammit jispjega li dan huwa dokument intern u għalhekk fil-mument tal-investigazzjoni s-Soċjeta' rikorrenti ma kellhiex aċċess għalih (a' fol 466).

47. Il-Qorti onestament ma tistax tifhem għaliex huwa proċess okkultat. Provat issib raġuni loġika iżda ma rnexxilhiex. L-unika spjegazzjoni hija dik ta' Elena Tabone meta tispjega li s-*sanctions policy document* ma hux aċċessibbli għall-pubbliku u l-anqas għas-sp ħlief meta jappella u allura jkollu jkun esebit (a' fol 544 tergo u a' fol 546). L-ispjega hi, għaliex huwa proċess intern tal-FIAU għaliex il-mod kif l-FIAU qisu dejjem ittieħed li huwa wieħed kunfidenzjali. *"Hija labelling tad-dokument so id-dokumenti li nuzaw the prassi strictly confidential"* (a' fol 545). Spjegazzjoni li mhux biss ma tiċċara xejn talli tkompli ċċajpar il-moħħ. Hija ħaġa redikola li dan id-dokument huwa aċċessibli għas-SP fl-appell u cioe' meta d-deċiżjoni tkun ittieħdet mill-intimat Korp. Il-logika tgħidlek li jekk dan id-dokument

jiġi rilaxxjat wara li tkun saret il-froġa għaliex mhux qabel ma ssir!! Din hija attidudni istituzzjonalment sarkastika b'dannu għall-individwu u bi ksur tal-prinċipju ta' parita' ta' armi. Biex din il-Qorti tkompli fuq is-simboloġija tal-armamenti, jista għalhekk jingħad li l-armi hemm bżonn għal waqt il-battalja u mhux meta tkun intilfet.

48. Għalhekk il-Qorti hija ultra konvinta, li dak li għandha quddiemha ma humiex multi amministrattivi iżda pieni ta' natura penali b'konsegwenza tal-*minded letter* li tkun irċeviet il-persuna li fis-sewwa tqisha bħal *Criminal Charge*. Għal din il-Qorti, l-ewwel dokument li jkun notifikat lill-persuna sabiex ikun infurmat li ser issir investigazzjoni, ġaladarba ultimament dan iwassal għal dawn il-multi li huma fl-essenza pieni penali, allura dak id-dokument lanqas ma jista' ma jitqiesx bħala *Criminal Charge*.

49. Il-Kap 373 tal-liġijiet ta' Malta, jittratta ukoll pieni veri u propja' ta' xorta penali f'parti I, separatament mill-pieni amministrattivi li huma trattati f'parti II. Din il-liġi għalhekk tagħmel tentattiv billi tgħid li għaliha dawn tal-aħħar ma għandhomx mill-istess karattru ġuridiku bħal tal-ewwel.

50. Tant dan huwa minnu, li l-istess liġi biex "isserħilna moħħna!" espressament tgħidilna, li fil-każ ta' imposizzjoni ta' dawn ix-xorta ta' pieni l-anqas hemm ħtieġa ta' seduta l-Qorti (ara regolament 21 (3)). Il-fatt li l-leġislatur ħass li kellu jagħmel din l-emfażi, ukoll titradixxi d-dubbji tiegħu fil-legalita' o meno ta' din il-parti tal-liġi, għaliex jekk mhux hekk, allura din hija biss tawtoliġija u sofiżmu legali.

51. Id-dibattitu dwar dan l-aspett tal-vertenza ilu għaddej u anke ġie determinat kemm-il darba, kemm minn dawn il-Qrati u anke minn dawk Ewropej. It-tendenza li tingħata interpretazzjoni aktar wisgħa ta' x'jikkostitwixxi *criminal charge* ilha tiġi osservata u f'dan ir-rigward intqal hekk:

"*It should also be pointed out, from the outset, that the Strasbourg caselaw has led to the creation of new guarantees which are not specifically mentioned in the letter of the article as such, but which have emerged as a consequence of the development of this caselaw. These judge-made guarantees have been considered as natural corollaries of the written guarantees of Article 6 or, better, as guarantees which emanate from its very spirit of protection: the right of access to a court, the right to legal aid, or the equality of arms are three guarantees, now well-embedded in the judicial conscience, that all come from an extensive interpretation of Article 6. At the same time, and as a result of this extensive interpretation of Article 6, notions which were designed, by the European legislator, to have a more limited purview, have grown, through the case-law, to dimensions expanding the limits of protection of Article 6 in areas far wider than anticipated by its founding fathers. A classic example of this expansionist trend of the case-law is the creation of the autonomous notion of "civil rights and obligations" and of "criminal charge", which now covers categories of cases and proceedings which cannot be considered necessarily to have been anticipated by the drafters*

of the Convention.” (**The Right to a Fair Trial in Civil Cases: Article 6 Para. 1 of the ECHR Mr. Justice Christos Rozakis. Id-Dritt 2006.Vol XIX**).

52. Intqal ukoll li “*The concept of a ‘criminal charge’ has an ‘autonomous’ meaning, independent of the categorisations employed by the national legal systems of the member States (Blokhin v. Russia [GC], 2016, § 179; Adolf v. Austria, 1982, § 30). This is true both for the determination of the ‘criminal’ nature of the charge and for the moment from which such a ‘charge’ exists*”. (**Blokhin v. Russia [GC], 2016, § 179; Adolf v. Austria, 1982, § 30**).

53. Anke l-Qrati tagħna ma qagħdux lura milli jippronunzjaw rwieħhom dwar dan, mhux biss dwar x’jikkostitwixxi akkuża, iżda anke speċifikament dwar il-piena imposta. **Fis-Sentenza fl-ismijiet Anthony P. Farrugia -vs- L-Onor. Prim Ministru et (Rik Nru 8/11JRM)** il-Qorti kkonkludiet li l-piena mogħtija ma kienitx tammonta għal waħda ta’ natura kriminali, pero’ l-**Qorti Kostituzzjonali fid-deċiżjoni tagħha tat-8 ta’ Mejju 2017** dawret dik il-konklużjoni u qalet hekk:

“*Rigward l-osservazzjoni maghmula mill-ewwel Qorti li l-multi maghrufa bhala short payment penalties ma jistghux jitqiesu bhala “piena jew kastig kriminali” imma huma biss mizuri ta’ deterrent ga ladarba huma jistghu jithassru ghal kollox jew jinhafru jekk it-taxpayer jottempera ruhu mal-ligi, din il-Qorti tosserva li dan ma jipprivahomx mill-karattru punittiv taghhom. Wara kollox anke l-multi imposti mill-Qorti tal-Magistrati [Malta] jistghu*

jinhafru, mhux biss mill-President ta' Malta izda anke mill-istess Qorti tal-Magistrati skont it-termini tal-Artikolu 76 tal-Kap 406".

54. Anke fil-każ odjern, għalkemm dawn il-multi ma jistgħux jinħafru jistgħu pero jitnaqqsu. Oriġinarjament il-multa kienet ta' €880,145 pero' skont is-*Sanction Tool CMC* naqsitha bi "*15% fom the inital value and a further 2%*" (a' fol 246). Anke f'dan ir-rigward, l-arbitriju li għandu l-intimat Korp biex '*jaghmel pjacir*' lill-persuna ma jirriflettix iċ-ċertezza u prevedibbilita' tal-kastig. Kollox jiddependi kif iħossha l-intimat Korp.

55. Pero' fil-fehma ta' din il-Qorti, l-konsiderazzjoni importanti fost oħrajn, hija dik kif magħmula mill-ECHR bil-mod kif ser jingħad:

"*The 'charge' could, for the purposes of Article 6 par. 1 (art. 6-1), be defined as the official notification given to an individual by the competent authority of an allegation that he has committed a criminal offence. In several decisions and opinions the Commission has adopted a test that appears to be fairly closely related, namely whether 'the situation of the [suspect] has been substantially affected' (Neumeister case, Series B no. 6, p. 81; case of Huber v. Austria, Yearbook of the Convention, vol. 18, p. 356, 67; case of Hätti v. Federal Republic of Germany, ibid., vol. 19, p. 1064, 50, etc.). Under these circumstances, the Court considers that as from September 1974 the applicant was under a 'criminal charge'* " (Ara **Deweer -vs-Belgium tas-27 ta' Frar 1980 app 6903/75**).

56. F'dan ir-rigward, fil-każ ta' **Eckle deċiż fil-15 ta' Lulju 1982 pg 33** ġie osservat li "*the official notification given to an individual by the competent authority of an allegation that he has committed a criminal offence*". B'dana, li fis-Sentenza ta' **Foti tal-10 ta' Diċembru 1982 pg 18**, ġie ukoll preċiżat li "*although it may in some instances take the form of other measures which carry the implications of such an allegation and which likewise substantially affect the situation of the suspect".*

57. Għalhekk dak li trid tagħmel il-Qorti hu, li tevalwa l-proċess li għamel l-intimat Korp fid-dawl tal-liġijiet li mxiet fuqhom. Trid tiskopri, jekk dan il-proċess u multi hekk imsemmija amministrattivi humiex fil-fatt jimmaskeraw proċess li fis-sustanza huwa wieħed ta' natura penali u mhux sempliċiment amministrattiv.

58. Issa l-funzjoni tal-intimat Korp hija determinata minn artikolu 16 tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u fost oħrajn jiddisponi hekk:

"*16.(1) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet l-oħra ta' dan l-Att u mingħajr preġudizzju għal kull poter ieħor jew funzjoni oħra mogħtija lilu b'dan l-Att jew minn xi liġi oħra, il-Korp ikun responsabbli għall-ġabra, l-kollazzjoni, l-ipproċessar, l-analisi u t-tixrid ta' informazzjoni bil-għan li jipprevjeni, jinkixef u b'mod effettiv jiġi miġġieled money laundering u finanzjar ta' terroriżmu u mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità ta' dak hawn qabel imsemmi għandu b'mod partikolari jkollu dawn il-funzjonijiet li ġejjin..*"

Issa definizzjoni ta' money laundering hija din:

“(i) il-konversjoni jew trasferiment ta’ proprjetà meta wieħed ikun jaf jew jissuspetta li dik il-proprjetà tkun direttament jew indirettament inkisbet minn, jew mir-rikavat ta’, jew minn att jew atti ta’ parteċipazzjoni f’attività kriminali, għall-iskop ta’ jew skopijiet ta’ ħabi jew wiri ħaġa b’oħra tal-oriġini tal-proprjetà jew ta’ għoti ta’għajnuna lil xi persuna jew persuni involuti jew konċernati f’attività kriminali;

(ii) il-ħabi jew wiri ħaġa b’oħra tal-veri xorta, provenjenza, lok, dispożizzjoni, moviment ta’ jeddijiet rigward, fi jew fuq proprjetà, meta wieħed ikun jaf jew jissuspetta li dik il-proprjetà tkun inkisbet direttament jew indirettament minn attività kriminali jew minn att jew atti ta’ parteċipazzjoni f’attività kriminali;

(iii) l-akkwist, pussess jew użu ta’ proprjetà meta wieħed ikun jaf jew jissuspetta li l-istess proprjetà tkun inkisbet jew oriġinat direttament jew indirettament minn attività kriminali jew minn att jew atti ta’ parteċipazzjoni f’attività kriminali;

(iv) ir-ritenzjoni mingħajr skuża raġonevoli ta’ proprjetà meta wieħed ikun jaf jew jissuspetta li l-istess proprjetà tkun nkisbet jew oriġinat direttament jew indirettament minn attività kriminali jew minn att jew atti ta’ parteċipazzjoni f’attività kriminali;

(v) it-tentattiv ta’ xi ħwejjeġ jew attivitajiet definiti fis-subparagrafi (i), (ii), (iii) u (iv) ta’ hawn fuq, u dan fit-tifsir tal-artikolu 41 tal-Kodiċi Kriminali;

(vi) l-aġir bħala kompliċi fit-tifsir tal-artikolu 42 tal-Kodiċi Kriminali rigward xi waħda mill-ħwejjeġ jew attivitajiet definiti fis-subparagrafi (i), (ii),(iii), (iv) u (v) ta' hawn fuq;". (Emfażi ta' din il-Qorti).

59. Din il-Qorti ħasset li kellha tiċċita dan il-bran tal-liġi in extenso, propju biex jinftiehem ir-raġunament tagħha għal dak li ser jingħad. Jirrisulta li definizzjoni tal-liġi ta' money laundering għalhekk tapplika bl-istess mod, kemm fil-każ ta' proċeduri quddiem Qorti tal-Maġistrati taħt Taqsima I tal-liġi, u kif ukoll għall-Korp taħt Taqsima II, liema Korp huwa inkarigat li jagħmel l-analiżi li twasslu għal pieni amministrattivi li jistgħu jammontaw sa ħames miljun ewro skond regolament 21(4) tal-L.S. 373.01. Addirittura l-pieni amministrattivi huma aktar pesanti minn dawk li jistgħu jiġu imposti mill-Qorti tal-Maġistrati skont artikolu 13 tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta. Min fassal id-direttiva 2015/863 kien konsapevoli li jista' jkollok effetti koċentriċi (*overlapping*) bejn il-multi amministrattivi u dawk rejalment penali. Mhux biss b'dak li ngħad aktar 'l fuq iżda ukoll dak li jemerġi minn din id-direttiva.

60. Tajjeb li jkun osservat li l-proviso tal-artiklu 58(2) tad-direttiva jipprovdi li "*L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma jistabbilixxux regoli għal sanzjonijiet jew miżuri amministrattivi għal ksur li jkun soġġett għal sanzjonijiet kriminali fil-liġi nazzjonali tagħhom. F'dak il-każ, l-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-liġi kriminali*". Għalhekk anke hawn hemm ix-xewqa li ma jkunx hemm dupliċita' tal-proċeduri billi multi amministrattivi ma jiġux

imposti meta hemm proċeduri penali quddiem Qorti li jipprovdu għall-ksur tal-liġi tal-ħasil tal-flus.

61. Issa taħt ir-reġim tal-liġijiet ta' pajjiżna insibu li hemm rejati penali taħt Taqsima I tal-Kap 373 u fil-Kodiċi Kriminali minn art 23A 'l quddiem. Minkejja dan, xorta daħħalna ukoll il-multi amministrattivi li kif rajna, li ma huma amministrattivi xejn, iżda ta' natura penali.

62. Stabbilit li dawn il-multi huma ta' natura penali huwa għalhekk konsegwenzjali li dawn jistgħu biss ikunu immessi minn organu li jgawdi s-salvagwardji li trid kemm il-Kostituzzjoni u kif ukoll il-Konvenzjoni. F'dan il-każ dawn qegħdin ikunu immessi mill-intimat Korp. Għalhekk irid jiġi eżaminat jekk dan il-Korp igawdix minn dawn is-salvagwardji.

63. Artikolu 13A(1) tal-Kap 373 "*Kull meta persuna suġġetta tħoss ruħha aggravata b'piena amministrattiva imposta fuqha mill-Korp kif ikun hemm fir-regoli u regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 13, u dik il-piena amministrattiva tkun ta' iżjed minn ħamest elef euro (€5,000), sew jekk din tkun imposta dwar xi kontravvenzjoni waħda jew aktar, il-persuna suġġetta tista' tappella minn dik il-piena amministrattiva kemm fuq punti ta' liġi u fuq il-mertu*". (Emfażi tal-Qorti). Fil-fatt dan l-appell jista' jsir quddiem il-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri). Minn hawn joħroġ ċar, li l-fatt li jesisti appell mill-multi amministrattivi kif immessi mill-intimat Korp ifisser, li dan l-istess Korp iqis lilu nnifsu bħal organu aġġudikattiv. Ma jista' qatt ikollok appell jekk mhux minn organu bħal dan.

64. Stabbilit li r-rikorrent kien effettivament qiegħed jiffaċċja proċeduri ta' natura kriminali maskerati bħala amministrattivi, jmiss issa li jiġi kkunsidrat jekk il-Korp huwiex Awtorita' indipendenti u imparzjali fit-termini ta' dak li jridu l-artikoli 39(1) u 6(1) tal-Kostituzzjoni u tal-Konvenzjoni rispettivament u li għalhekk huwa f'posizzjoni li jimmetti dawn ix-xorta ta' pieni.

65. Jibda biex jingħad mill-ewwel, li dak li jinteressa lil din il-Qorti mhux wisq is-sustanza tal-akkuża, iżda jekk jesistux is-salvagwardji proċedurali li jippermettu smiegħ xieraq. Dwar kif isir il-proċess, il-Qorti spigolat is-segwenti proċeduri.

66. Qabel xejn il-pubbliku ma jistax jattendi tul il-proċess, imma agħar minn hekk, l-anqas is-*Subject Person* ma jattendi. Pero', meta s-*Subject Person* jitlob li jiltaqa' mal-Kumitat, jidher li qatt ma ġiet miċħuda t-talba. Jidher li dan isir b'konċessjoni u mhux għaliex jesisti dritt fil-liġi. F'din il-proċedura l-anqas ma jkun hemm min jiddefendi l-posizzjoni tas-SP waqt id-determinazzjonijiet saljenti tal-proċess. Il-Qorti baqgħet immeraviljata meta semgħet x'kellu xi jgħid Alfred Zammit f'dan ir-rigward li l-*enforcement official*, li jkun għamel l-investigazzjoni meta jattendi għal-laqgħa tac-CMC jiddefendi anke lis-SP (a' fol 466 tergo).

67. Jekk ma jkun hemmx qbil mas-sottomissjonijiet tas-SP ħadd ma jibgħat għalih biex jiċċara jew jispjega. Meta jiltaqa' l-Kumitat biex jiddeċiedi dwar il-multa fost in-nies li jkunu presenti, ikun hemm impjegati tal-FIAU u l-SP ma jkunx presenti. B'dana li r-rapport tas-CMC huwa

wieħed intern u cioe' "*an internal working paper intended to assist enforcement officials in better preparing for the presentation of the case to the CMC*" (ara para 4.1 Compliance Monitoring Committee Governing Principle and Framework). Li SB għandu dritt jitlob laqgħa mas-CMC ma hiex fil-liġi. Dan ifisser li hija konċessjoni arbitrali tal-intimat Korp, anke jekk sa issa jidher li dejjem intlaqat, għax wara kollox hekk tiddetta r-raġuni. Iżda dan id-dettam ma hux imnaqqax fl-irħam. Dan ifisser li jiddependi mill-arbitriju tal-Korp jilqax talbiet ta' din ix-xorta.

68. Is-*sanctions policy* li jimxi fuqha l-*Compliance Monitoring Committee* (CMC) ma hiex pubblika (ara a' fol 109). Il-multa hija ġenerata fuq *percentage weight* li tapplika għall-allegat ksur, pero' l-kumitat jara l-gwida li tagħtu din u li tissejjaħ *tool* u jikkonsidra jekk hiex ġustifikata. Dan ovvjament isir mingħajr ma' s-SP ikollu dritt li jagħmel rappresentazzjonijiet dwar il-quantum tal-multa kif fuq spjegat.

69. Mill-provi jirrisulta li waqt il-laqgħa tal-*Monitoring Compliance Unit* li jiddelibera dwar ix-xorta ta' penali li jistgħu jiġu imposti fil-każ odjern attendew Artsides Llias "enforcement official in charge of this case", Brandon Galea "rappresentant during the compliance review tal-FIAU who was also present" u Edward Montebello u Ms Tiziana Cassar tal-MGA "*officers that had led the compliance review*" kienu mistiedna biex ikunu presenti waqt il-laqgħa tas-CMC u s-*subject person* ma jkunx mistieden (a' fol 232 u 232 tergo; ara ukoll xhieda ta' Dr Lisa Marie Cassar a' fol 447; ara ukoll a' fol 544 Elena Tabone). Alfred Zammit għid li

dawn kollha huma impjegati tal-FIAU (a' fol 463; ara ukoll xhieda ta' Elena Tabone a' fol 542 tergo).

70. Jekk xi membru jkollu xi konflitt ta' interess għandu jiddikjara dan il-konflitt u jieqaf milli jkompli jipparteċipa fil-proċess. Imma s-SP mhux ser ikun f'posizzjoni li jqanqal il-konflitt għaliex mhux ser ikun presenti. Di piu' artikolu 39 tal-Kap 373 jiddisponi li "*Il-profitti kollha li jiġu realizzati mill-Korp għandhom jitqegħdu ġewwa fond ta' riserva li għandu jintuża għal dawk il-finijiet hekk kif il-Korp jista' jqis li jkun meħtieġ biex ikun jista' jwettaq il-miri tal-Korp innifsu, inkluż il-ħlas lura tal-passiv li jista' jkun jigu migbura mill-FIAU u dawn jintuzaw ghall-operat emm".* Dan anke jirrisulta minn mistoqsija Parlamentari li ġiet esebita fil-kors ta' dawn il-proċeduri (a' fol 517). Ir-risposta għal din it-tweġiba hija hekk:

"*Ngharraf lill-Onorevoli interpellant li l-pagamenti tal-multi amministrattivi maħruga mill-FIAU u dawn jintuzaw għall-operat tal-FIAU*". (Emfażi tal-Qorti).

71. Dan ifisser li l-intimat Korp jawtojiffinanzja l-ispejjes tiegħu inkluż għalhekk, il-pagi tad-dipendenti tiegħu (a' fol 517). F'dan ir-rigward mix-xhieda jemerġi li l-membri li għandhom vot fil-*Compliance Monitoring Committee* li toħroġ bil-penali huma impjegati tal-FIAU (a' fol 544 Elena Tabone). Iġifieri l-imparzjalita' ta' dan l-organu aġġudikattiv hija kostituzzjonalment imxellfa u kompromessa għal dawn ir-raġunijiet:

(a) l-ewwel u qabel kollox għaliex uħud mill-membri tiegħu huma ukoll uffiċjali tal-intimat Korp;

(b) it-tieni għaliex il-membri huma imħallsa mill-istess intimat Korp;

(c) u t-tielet, anke jekk mhux konxjament, hemm konflitt ta' interess għaliex mill-multi miġbura hemm il-possibilita' li qed jitħallsu s-salarju tagħhom.

72. Iġifieri ma hemmx prinċipju wieħed li jiggarantixxi smiegħ xieraq li ma hux qiegħed ikun miksur u dan kif ser ikun spjegat aktar 'l isfel.

73. Għalhekk meta l-Qorti qieset sewwa l-provi, jirrisultalha li fid-dawl ta' multi tant pesanti, il-proċess kollu huwa nieqes minn dawk is-salvagwardji li jridu l-artikoli tal-Kostituzzjoni u tal-Konvenzjoni. Għalhekk dawn il-liġijiet, huma tassew esiġenza ta' trattati internazzjonali, wara li d-dinja waqgħet f'kaos finanzjarju, il-Qorti terġa' tfakkar dak li jiddisponi l-artikolu 65(1) tal-Kostituzzjoni:

"*Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' din il-Kostituzzjoni, il-Parlament jista' jagħmel liġijiet għall-paċi, ordni u gvernar tajjeb ta' Malta b'<u>mod konformi ma' rispett sħiħ għad-drittijiet tal-bniedem,</u> il-prinċipji ġeneralment aċċettati tad-dritt internazzjonali u l-obbligi internazzjonali u reġjonali ta' Malta partikolarment dawk assunti: bit-trattat tal-adeżjoni mal-Unjoni Ewropea iffirmat f'Ateni fis-16 ta' April, 2003.*" (Emfażi tal-Qorti).

74. Għalhekk huwa ndubitat, li kwalunkwe liġi, anke jekk imnissla minn trattati internazzjonali, inkluż direttivi u regolament frott tat-Trattat ta'

Greċja, jekk dawn ikunu kuntrarju għad-drittijiet fundamentali ma huma ser isibu ebda ħajt ta' kenn f'dawn il-Qrati.

75. Imma meta din il-Qorti kkuntrastat id-drittijiet li għandha persuna quddiem Qorti bis-salvagwardji mal-mod kif il-persuna tiġi trattata mill-intimat Korp, jidher ċar li min ikun qiegħed jiġi investigat mill-Korp għandu telgħa wieqfa ħafna u dan kontra dak li trid sistema ta' kontradittorjeta' (*adversarial system*). Ma hemm xejn li huwa pubbliku, l-anqas Sentenza tal-Qorti tal-Appell (ara art 13 tal-Kap 373).

76. Kif ġie osservat "*The right to a fair trial supposes compliance with the principle of equality of arms. This principle which applies to both civil and criminal proceedings, require each party to be given a reasonable opportunity to present his case under conditions that do not place him at a substantial disadvantage vis-à-vis his opponent*" (Vide **Harris, O'Boyle and Warbrick opr cit pg 414**).

77. Issa bir-rispett kollu, din il-Qorti, bil-mod kif inhi imfassla l-liġi, u bil-mod kif jiġu kondotti l-investigazzjonijiet u bil-mod kif tiġi formulata l-piena, tilmaħ kollox minbarra parita' ta' armi fis-sens kif trid sistema ta' kontradittorjeta'. Jekk ma tridx, l-impjegati tal-intimat Korp, huma imħallsa minnu u li s-sistema kollha hija awto finanzjata mill-profittti li tagħmel.

78. Il-profitti, kjarament ġejjin fost oħrajn minn dawn il-pieni. Kif ingħad aktar 'l fuq interess ċar u dirett daqshekk ma jistax ikollok fl-imposizzjoni tal-multi. Dan żgur ma jawgura xejn tajjeb għat-test oġġettiv tal-

imparzjalita' tal-organu li għandu jiġġudika. Huwa prinċipju kardinali li min jissejjaħ biex jgħaddi ġudizzju ma għandux ikollu r-remunerazzjoni tiegħu, jekk mhux minn sorsi indipendenti u mingħajr ebda konnessjoni ma' materja li jrid jiddeċiedi dwarha. Il-Qorti appositament qegħdha tagħmel referenza għall-materja u mhux neċessarjament mal-każ partikulari li jkollha quddiemha.

79. Il-fatt li l-ħlas tal-Kumitat u tal-Korp ġejjin, jekk mhux kollha, in parti żgur, mill-pieni li jiġu prelevati, dan huwa fih innifsu prinċipju perikoluż u ċertament itebba' s-sens ta' imparzjalita' ta' min jiġi imsejjaħ biex jgħaddi ġudizzju. Għalhekk il-prinċipju anglosassonu ta' *justice must not only be done but must be seen to be done*, li għandu tifsira aktar wisgħa u persważiva minn kull prinċipju ieħor kontinentali fuq dan is-suġġett.

80. Dwar il-fatt li liġi tagħti d-dritt ta' appell lir-rikorrent, f'appell mill-imposizzjoni tal-pieni, il-Qorti tagħmel tlett osservazzjonijiet:

(i) L-ewwel il-fatt li hemm dan l-appell kif ġja rilevat, ifisser li kien hemm xi deċiżjoni ġejja minn xi Korp aġġudikattiv. Ma hemmx appelli jekk mhux minn xi forma ta' Sentenza. Għalhekk, fil-waqt li kif rajna, l-istess liġi tagħmel emfażi li ma hemmx ħtieġa ta' seduta quddiem Qorti, fl-istess nifs tippermetti appell għal quddiem waħda mill-Qrati għoljin. Għalhekk huwa għal kollox kontrosens, li dan l-intervent tal-Qrati ma għandux ikun ukoll fl-istadju aktar bikri tal-proċess meta tkun qed tiġi imposta l-piena ġaladarba xorta jkun

hemm possibilita' ta' din is-seduta f'każ ta' appell. A skans ta' repetizzjoni ssir referenza għal dak li diġa' intqal aktar 'l fuq dwar din il-kwistjoni.

(ii) It-tieni, li għalkemm ir-rimedju jagħti dritt ta' appell għal quddiem il-Qorti tal-Appell Ċivili bis-salvagwardji kollha li hija mgħonija bihom bil-Kostituzzjoni, fis-sewwa, din il-Qorti ma tarax li qiegħed jintlaħaq xi skop. Din il-Qorti pjuttost tixbaħ Qorti ta' reviżjoni aktar milli ta' appell, għaliex il-kompetenza tagħha hija limitata għar-reviżjoni ta' pieni biss u mhux per eżempju għall-applikazzjoni ħażina tal-liġi fuq kwistjonijiet li mhux neċessarjament marbuta ma' pieni.

(iii) It-tielet biex ikun jista' jissejjaħ appell dan irid ikun proċeduralment integru, fis-sens li l-persuna li qed tappella hija presunta li tkun ipparteċipat attivament bi dritt u mhux b'konċessjoni u bil-mezzi li tagħtiha l-liġi, mill-bidu sal-aħħar tal-proċess li wassal għas-Sentenza appellata. Kif rajna, dan huwa 'l bogħod mill-verita'. Filwaqt li min ikun investiga lis-SP ikun presenti, dan tal-aħħar u l-aktar interessat ma jistax jattendi waqt id-deliberazzjoni għaliex ikun diġa' għamel l-osservazzjonijiet tiegħu bil-miktub (ara a' fol 232 u 232 tergo; ara ukoll xhieda ta' Dr Lisa Marie Cassar a' fol 447; ara ukoll a' fol 544 Elena Tabone)

81. Il-Qorti tinnota ukoll, li skont artikoli 18 u 19 tal-Kap 373, il-Korp huwa magħmul minn Bord. Jibda biex jiġi nnotat li dan "*jżomm il-kariga tiegħu għal perjodu ta' ħames (5) snin u, meta jintemm iż-żmien tal-kariga tiegħu, jista' jerġa' jiġi magħżul jew maħtur fuq il-Bord, u l-membri kollha tal-Bord għandhom jingħataw dik ir-rimunerazzjoni li l-Ministru jista' jistabbilixxi minn żmien għal żmien*". Huwa rilevanti li jiġi rilevat li Alfred Zammit huwa Deputy Director tal-FIAU u fl-istess ħin huwa ukoll membru ta' CMC u ħafna drabi anke jagħmilha ta' Chairman ta' dan il-Kumitat (a' fol 457 tergo; ara ukoll a' fol 543 Elena Tabone fejn tispjega li c-chair ta' dan il-kumitat huwa d-direttur jew deputy director tal-FIAU). Dan ifisser li wieħed mill-membri tac-CMC żgur ma għandux *security of tenure* għar-raġunijiet imsemmija hawn taħt. Iżda japplika ukoll għall-membri l-oħrajn, li l-ħatra tagħhom tiddependi fuq l-intimat Korp.

82. Fil-verita', fis-sentenzi li ltaqgħet magħhom din il-Qorti, ma jidhirx li hija ħtieġa *sine qua non* li jkun hemm minimu ta' perjodu speċifikat għaż-żamma ta' uffiċċju ta' Ġudikant. Imma li ġudikant ma jitneħħiex fil-perjodu li jkun qiegħed iservi huwa prinċipju korrollarju għall-indipendenza tiegħu. Għalhekk jista' jkollok sitwazzjoni, fejn persuna tkun maħtura għall-perjodu partikulari. B'daqshekk mhux bil-fors huwa ħażin. Il-problema tqum, meta dan il-perjodu ikun jista' jiġi mġedded, peress li sitwazzjoni bħal din tista' isservi ta' karrotta istituzzjonali.

83. Per eżempju, fil-każ ta' Kap 555 tal-liġijiet ta' Malta li jittratta l-Liġi tal-Arbitru Dwar is-Servizzi Finanzjarji tagħmilha ċara f'artikolu 15(1) li "*L-*

Arbitru għandu jżomm il-kariga għal perjodu ta' seba' snin li warajh m'għandux ikun eliġibbli li jerġa' jinħatar". Similment art 4(5) tal-Liġi Dwar it-Talbiet iż-Żgħar, Kap 380 tal-Liġijiet ta' Malta jiddisponi li "*Il-ġudikaturi jinħatru għal żmien ħames snin u, meta jiskadilhom iż-żmien, ma jkunux eliġibbli biex jerġgħu jiġu maħtura*". (Emfażi tal-Qorti).

84. Dan għaliex hija ħatra ta' min huwa imsejjaħ biex jiddeċiedi dwar dritt għandu jkollha il-garanziji li jagħtu l-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni taħt artikoli 39 u 6 rispettivament. Ara fil-każ tal-Liġi dwar l-Arbitru tas-Servizzi Finanzjarji, il-membri maħtura fil-Bord huma eliġibbli li jkollhom il-kariga tagħhom imġedda, imma dan għaliex ma jispettax lilhom jiddeċiedu l-każijiet li jiġi quddiem l-Arbitru, li fil-funzjoni aġġudikatriċi tiegħu huwa indipendenti mill-Bord.

85. Imma fil-każ li għandha quddiemha din il-Qorti, huwa l-Korp li jiddeċiedi u b'dana kollu ma hemm ebda salvagwardja kif hemm fil-liġijiet appena imsemmija. Imma xorta jiddependi miċ-ċirkostanzi. Per eżempju fil-każ tal-ħatra ta' Imħallef internazzjonali fuq rejati tal-gwerra, iż-żmien taż-żamma tal-ħatra għal sentejn kienet meqjusa tajba, imma għaliex il-ħtieġa kienet għal kwistjoni temporanja u li ergo jfisser li jekk ma tkunx waħda hekk ma hiex konformi mal-liġi (ara **Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina [GC], 2013, § 51**).

86. Imma fil-każ li għandha quddiemha din il-Qorti, iċ-ċirkostanzi altru milli huma temporanji iżda kontinwi u "on going", tant li dawn il-Qrati ta' kuljum ikollhom jiddeċiedu dwar vertenzi ta' din ix-xorta, bħal ma l-istess

ma humiex temporanji l-każijiet li jiġu quddiem l-Arbitru jew ġudikanti tat-Talbiet Żgħar. Il-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u r-regolament manifestament ma kienux imfassla għal materja temporanja. Mill-afforestazzjoni ta' dokumenti li ġew presentati, anke dak dwar kif jopera ic-CMC, dan l-aspett qatt ma jiġi indirizzat. Silenzju li jtarrax.

87. Għalhekk minn dan l-aspett, peress li kemm il-Korp u anke l-Kumitat huma wkoll mankanti fl-indipendenza tagħhom għaliex ma għandhomx, ħatra fissa iżda waħda li tista' tkun prorogabbli, li ma hija ħaġa xejn sewwa.

88. Kwantu għar-remunerazzjoni tal-Korp, diġa' saru d-debiti osservazzjonijiet aktar 'l fuq. Jiġi ukoll osservat li l-*Compliance Monitoring Committee* huwa l-organu li jifformula l-kwantum tas-sanzjonijiet. Dan ma hux Kumitat imwaqqaf ad hoc mil-Liġi nnifisha, iżda huwa parti mill-Korp u imwaqqaf internament minnu. Dan il-kumitat huwa fost oħrajn maħsub "*to comprise financial administrative penalties, follow up and remediation directives, written reprimands, and any administrative actions that FIAU through the CMC may undertake or impose in terms of Law* ".

89. Fost il-membri li jikkomponuh insibu, lill-Kap tad-Dipartiment tal-Infurzar tal-Korp u kif ukoll rappresentanti tas-Sezzjoni tal-Infurzar u Direttur, li huwa maħtur li jaġixxi ta' Direttur tal-Korp bis-saħħa tal-artikolu 23 tal-Kap 373. Kif qatt jista' jkun li din il-Qorti ma tqis li min jinvestiga għandu ukoll subgħajh fil-formulazzjoni tal-*breaches* u pieni, li għalhekk

mhux ħieles minn bias (tal-inqas oġġettiv) għall-fatt biss li kien hu li għamel jew kien reponsabbli għall-investigazzjoni.

90. B'dan il-mod ħloqna krejatura istituzzjonali li sa issa qatt ma rajna bħalha, għaliex fiha hemm miġbura l-elementi ta' investigazzjoni, imposizzjoni ta' pieni u ġudikanti fl-istess ħin.

<u>*Art 39(8) u art 7 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament*</u>

91. Issa artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni jiddisponi li "*Ħadd ma għandu jitqies li jkun ħati ta' reat kriminali minħabba f'xi att jew omissjoni li, fil-ħin meta jkun sar, ma jkunx jikkostitwixxi reat bħal dak*," filwaqt li artikolu 7 korrispondenti tal-Konvenzjoni jgħid hekk "*Ħadd ma għandu jitqies li jkun ħati ta' reat kriminali minħabba f'xi att jew ommissjoni li ma kinux jikkostitwixxu reat kriminali skont liġi nazzjonali jew internazzjonali fil-ħin meta jkun*".

Fis-**Sentenza fl-ismijiet Camilleri -vs- Malta tat-22 ta' Jannar 2013, para 34-35 tal-ECHR** intqal li:

"*The guarantee enshrined in Article 7 should be construed and applied, as follows from its object and purpose, in such a way as to provide effective safeguards against arbitrary prosecution, conviction and punishment Article 7 § 1 of the Convention sets forth the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty (nullum crimen nulla poena sine lege). It follows that offences and the relevant penalties must be clearly defined by law. This requirement is satisfied where the*

individual can know from the wording of the relevant provisions and, if need be, with the assistance of the courts' interpretation of it, what acts and omissions will make him criminally liable (Scoppola v Italy (no. 2) 10249/03 September 2009)". (Ara ukoll **Varvara v Italy 17475/09, G.I.E.M S.R.l. and Others v Italy**).

92. Il-Qorti eżaminat id-dokumenti tal-proċess ta' kif l-intimat Korp wasal għall-imposizzjoni tal-piena amministrattiva. Kif qatt jista' jkun li dak li jkun jasal għall-konklużjoni li din hija piena "*clearly defined by law*". Din ma hiex piena prestabbilita', magħrufa jew tista' tkun magħrufa, iżda maħduma wara, b'kull każ differenti skont is-*sanction tools* li lanqas huma aċċessibbli għas-SP. Għalhekk kif qatt jista' jingħad li hemm il-previdibbilta' tal-piena! Di piu kif diġa' rilevat is-*sanctions tools* hija maħduma fuq *policies* li joħroġ l-Intimat Korp u mhux minn xi liġi. Dak li għandha quddiemha din il-Qorti ma hiex liġi, iżda *policy* tal-FIAU li timplimenta il-liġi li hemm. Issa peress li din hija *policy*, huwa l-Board of Governors li japprovaha.

93. Kważi kważi l-intimat Korp saħansitra jarroga għalih innifsu anke s-setgħa leġislattiva. Issa l-prinċipju *nullum crimen sine lege* għandu l-korrollarja l-ieħor ta' *nullum poena sine lege*. Issa huwa ċar għal kull min għandu għajnejh f'wiċċu, dawn il-pieni ma huma għal kollox illegali għaliex *stricto iure* ma humiex sanzjonati minn xi liġi u l-liġi ssaltan fuq kulħadd u mhux fuq xi uħud. Dan japplika wkoll, anke jekk il-liġi prinċipali

tagħti setgħa lill-intimat Korp, li jfassal dawn il-*policies* daqstant determinanti fil-fissazzjoni fil-quantum tal-multi.

94. Fil-mument tal-investigazzjoni l-anqas l-intimat Korp ma jkun għadu jaf kemm ser tkun din il-multa, meta fil-każ ta' Qorti il-pieni huma magħrufa aprijoristikament mill-Ġudikant. Di piu' huwa ukoll importanti li l-Qorti tfakkar, li l-istess *sanctions policy* tal-intimat Korp kjarament u mingħajr tlaqliq jgħidu li "*administrative penalties <u>are important punitive measures</u> that may be imposed by the CMC for breaches of lawfull requirements, orders, directives envisaged under the PMLA or* PMLFTR" (Emfażi tal-Qorti).

Anke l-guidelines dwar artiklu 7 jagħmluha ċara li:

"*An individual must know from the wording of the relevant provision and, if need be, with the assistance of the courts' interpretation of it and after taking appropriate legal advice, what acts and/or omissions will make him criminally liable and <u>what penalty will be imposed for the act committed</u> and/or omission* (**Cantoni v. France, § 29; Kafkaris v. Cyprus [GC], § 140; Del Río Prada v. Spain [GC], § 79). The concept of "appropriate advice" refers to the possibility of taking legal advice (Chauvy and Others v. France (dec.); Jorgic v. Germany, § 113**).

95. Jingħad ukoll li "*It follows that in principle, there can only be a "penalty" within the meaning of Article 7 if an element of personal liability has been established in respect of the perpetrator of the offence. <u>There is</u>*

<u>a clear correlation between the degree of foreseeability of a criminal-law provision and the personal liability of the offender</u>. Thus Article 7 requires a mental link disclosing an element of liability in the conduct of the actual perpetrator of the offence if a penalty is to be imposed (G.I.E.M. S.R.L. and Others v. Italy (merits) [GC], §§ 242 and 246). There may, however, be certain forms of objective liability stemming from presumptions of liability, provided they comply with the Convention, particularly Article 6 § 2 (ibid., § 243)" (emfażi tal-Qorti).

96. Għalhekk il-Qorti taqbel mat-tagħlim tas-Sentenza imsemmija ta' Camilleri (supra) u qed tagħmlu tagħha. Dan ifisser, li anke fid-dawl tar-raġjunament aktar 'l fuq, din il-Qorti ser issib li tassew kien hemm il-ksur tal-artikoli 39(8) u artikolu 7(1) tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament.

97. Stabbilit li r-rikorrent kien effettivament qiegħed jiffaċċja proċeduri ta' natura kriminali maskerati bħala amministrattivi, jmiss issa li jiġi kkunsidrat jekk il-Korp huwiex Awtorita' indipendenti u imparzjali fit-termini ta' dak li jridu l-artikoli 39(1) u 6(1) tal-Kostituzzjoni u tal-Konvenzjoni rispettivament u li għalhekk huwa f'posizzjoni li jimmetti dawn ix-xorta ta' pieni.

98. Jibda biex jingħad mill-ewwel li dak li jinteressa lil din il-Qorti mhux wisq is-sustanza tal-akkuża, iżda jekk jissussistux is-salvagwardji proċedurali li jippermettu smiegħ xieraq. Dwar kif isir il-proċess, il-Qorti spigolat is-segwenti proċeduri:

99. Apparti l-osservazzjonijiet diġa' magħmula aktar 'l fuq huwa ċar li f'din il-proċedura l-anqas ma jkun hemm min jiddefendi l-posizzjoni tas-SP waqt id-determinazzjonijiet saljenti tal-proċess. Jekk ma jkun hemmx qbil mas-sottomissjonijiet tas-SP ħadd ma jibgħat għalih biex jiċċara jew jispjega. Meta jiltaqa' l-Kumitat biex jiddeċiedi dwar il-multa n-nies li jkunu presenti fost oħrajn, ikunu huma impjegati tal-FIAU u SP ma jkunx presenti. B'dana li r-rapport tas-CMC huwa wieħed intern u cioe' "*an internal working paper intended to assist enforcement officials in better preparing for the presentation of the case to the CMC*" (Ara para 4.1 Compliance Monitoring Committee Governing Principle and and Framework).

100. Li SB jitlob laqgħa mas-CMC ma hiex fil-liġi. Dan ifisser li hija konċessjoni u diskrezzjonali, anke jekk talba bħal din dejjem sa issa jidher li intlaqat, għax wara kollox hekk tiddetta r-raġuni. Tgħid x'tgħid id-direttiva tal-EU u għidu x'għidu d-dokumenti interni jew anke jekk magħrufa tal-intimat Korp, din il-Qorti hija aktar minn konvinta, li dak kollu li qiegħed isir huwa bi ksur tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni u dan għar-raġunijiet diġa' spjegati aktar 'l fuq. Biex dak li jkun jasal għall-oġġettiv tajjeb la għandu għalfejn ikun opak u wisq anqas bi ksur tad-drittijiet fundamentali.

101. Bħal f'okkażjonijiet oħra li kellha quddiemha, din il-Qorti tifhem, li ma hemm xejn ħażin li jingħata l-poter lill-Korp intimat sabiex jimponi pieni amministrattivi. Pero' sakemm dawn ikunu veru jistgħu jitqiesu

amministrattivi, fil-limiti tar-raġjonevolezza, iċ-ċertezza tal-liġi u kif ukoll konformi mad-dettami tal-Kostituzzjoni u Konvenzjoni. F'dan il-każ ma jkun hemm xejn ħażin.

102. Għalhekk issa l-Qorti fid-dawl ta' dak osservat hawn fuq ser titratta artikolu artikolu li qed ikunu attakkati bir-rikors odjern.

Art 12 A tal-Kap 373

103. Fl-ewwel talba rikorrenti qiegħed jintalab li fost artikoli oħra l-artikolu 12A tal-Kap 373 jiġi dikjarat li jilledi l-ħarsien li jagħtu l-artikoli hemm imsemmija. Il-Qorti ma tara xejn ħażin li jkun hemm Kumitat ta' Koordinazzjoni biex ikunu miġġielda rejati naxxenti minn *money laundering* u li anke jissuġerixxi multi amministrattivi. Li hemm ħażin l-mod u l-mezz kif għadhom jiġu adoperati dawn il-liġijiet li ma jirrispettawx id-drittijiet fundamentali tal-bniedem. Għalhekk fih innifsu dan l-artikolu ma hux bi ksur tal-liġi.

Artikolu 13 tal-Kap 373

104. Il-Qorti eżaminat dan l-artikolu b'reqqa fil-kuntest ta' partijiet oħra tal-liġi. Subartikolu ta' dan l-artikolu jiddisponi hekk:

"*1) Il-Ministru jista' jagħmel regoli jew regolamenti li jkunu jipprovdu dwar sanzjonijiet kriminali, pieni amministrattivi u miżuri oħra li jistgħu jiġu imposti għal xi kontravvenzjoni, ksur jew nuqqas ta' tħaris ta' regoli, regolamenti jew direttivi magħmulin taħt dan l-Att*" (emfażi tal-Qorti).

105. Sa hawn ma hemmx ħażin li l-liġi tagħti s-setgħa lill-Ministru jagħmel regolamenti f'dan ir-rigward għaliex dawn skont anke kif jiddisponi l-Kap 249 liġi tfisser "*kull dokument li jkollu saħħa ta' liġi u kull regolata' liġi mhux miktuba, u "skont il-liġi" u "legalment" għandhom jiftiehmu f'dan is-sens".* Għalhekk meta l-Ministru jagħmel regolament u dan dejjem bis-saħħa ta' avviż legali u allura kkunsidrata bħala liġi sussidjarja, dik hija ikkunsidrata bħala liġi.

106. Issa artiklou 11 tal-Kap 249 jagħmilha tassattiva li "(*1) Meta Att tal-Parlament jew Att ieħor mgħoddi mil-Leġislatura ta' Malta jew Ordinanza tagħti <u>setgħa għall-għemil ta' regoli jew regolamenti jew leġislazzjoni sussidjarja oħra ta' din ix-xorta</u>, kull leġislazzjoni bħal dik li ssir bis-saħħa ta' dawk is-setgħat wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att <u>għandha titqiegħed fuq il-Mejda tal-Kamra u jekk</u>, fuq mozzjoni mqiegħda fuq il-Mejda tal-Kamra fi żmien tmienja u għoxrin jum wara li hekk titqiegħed, il-Kamra, fi żmien sittin jum wara li tkun ġiet hekk imqiegħda, tirriżolvi illi għandha tiġi annullata jew emendata, din għandha minnufih tieqaf mis-seħħ jew tiġi hekk emendata, skont il-każ, iżda bla ħsara għall-validità ta' kull ħaġa li qabel tkun saret bis-saħħa tagħha jew għall-għemil ta' regoli, regolamenti jew leġislazzjoni sussidjarja oħra ta' dik ix-xorta".*

107. B'hekk il-liġi qed taċċerta li b'xi mod jew ieħor dejjem ikun hemm dejjem it-timbru tal-Parlament anke b'ommaġġ lejn il-prinċipju tad-duttrina tas-separazzjoni tal-poteri għaliex altrimenti l-Esekuttiv jispiċċa jużurpa l-poteri leġislattivi tal-Parlament.

108. Issa l-Qorti eżaminat ukoll kull leġislazzjoni sussidarja relatata mal-Kap 373 tal-liġijiet ta' Malta u mkien ma sabet xi leġislazzjoni għal din fejn il-Ministru konformament ma dak li jrid artikolu 13 kif fuq indikat jagħmel **hu** dawn ir-regolamenti. Issa artikolu (2) tal-artikolu 13 tal-liġi jiddisponi li *"Il-pieni amministrattivi msemmija taħt is-subartikolu (1) għandhom jiġu imposti mill-Korp konformement ma' kull politika u proċedura stabbilita mill-Bord ta' Gvernaturi msemmija fl-artikolu 18, minn żmien għal żmien"* (Emfażi tal-Qorti). Dan ifisser li kontra dak li trid il-liġi, il-policies tal-Korp ma humiex b'xi mod imbierka b'intervent tal-Parlament.

109. Skont din il-Qorti din hija sitwazzjoni irregolari għall-aħħar għaliex tikser kull regola tal-liġi. Li pieni bħal dawn jiġu stabbiliti b'dan il-mod huwa ksur lampanti tal-liġi għaliex propju ma humiex il-liġi ai finijiet tal-istess liġijiet tal-pajjiż kif fuq spjegat. Għalhekk sa fejn jirrigwarda l-artikolu 13(2) tal-Kap 373 tal-liġijiet il-Qorti ser issib ksur.

Art 13A tal-Kap 373

110. Dan l-artikolu jiddisponi hekk:

"*Kull meta persuna suġġetta tħoss ruħha aggravata b'piena amministrattiva imposta fuqha mill-Korp kif ikun hemm fir-regoli u regolamenti magħmulin taħt l-artikolu 13, u dik il-piena amministrattiva tkun ta' iżjed minn ħamest elef euro (€5,000), sew jekk din tkun imposta dwar xi kontravvenzjoni waħda jew aktar, il-persuna suġġetta tista'*

<u>tappella minn dik il-piena amministrattiva</u> kemm fuq punti ta' liġi u fuq il-mertu" (Emfażi tal-Qorti).

111. Dan l-artikolu jillimita d-dritt tal-appell minn piena amministrattiva. Dwar dan id-dritt ta' 'appell' il-Qorti diġa għamlet l-osservazzjonijiet tagħha aktar 'l fuq. Il-fatt biss li l-appell huwa limitat għall-piena imposta ukoll ma joffriex *level playing field* għaliex ma huwiex sewwa li jekk hemm defiċjenzi oħrajn fil-mod kif saru l-investigazzjonijiet jitħallew għaddejjin. Fil-każ kif inhu llum, is-SP l-anqas ma jista' jqanqal il-konflitt ta' interess ta' xi wieħed mill-membri li aġġudikaw il-piena. Di piu' l-anqas huwa sewwa u żgur ma jirrispettax il-prinċipju tal-parita' ta' armi meta l-intimat sa mill-ewwel ġurnata tal-investigazzjoni l-intimat Korp kellu d-dokumenti kollha għad-disposizzjoni tiegħu bħal per eżempju s-*sanction tools.* Magħdud ma' dan kollu l-assenza tas-SP tul il-proċess salv għar-risposti li jagħmel bil-miktub. A' skanz ta' repetizzjoni l-Qorti tagħmel referenza għall-osservazzjonijiet f'dan ir-rigward aktar 'l fuq.

112. Dan ifisser li anke f'dan ir-rigward ser issib ksur tal-artikolu 13A(1) tal-Liġi.

<u>Artikolu 13B</u>

113. Il-Qorti ma tara ebda ksur b'dan l-artikolu. Sakemm il-multa amministrattiva tingħata b'rispett lejn id-drittijiet fundamentali tal-individwu, dan il-metodu ta' kif din tinġabar huwa korrett. Metodu simili insibuh ukoll tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta u fil-liġijiet fiskali.

Art 13C

114. Il-Qorti tħoss li ma hi ħaġa sewwa xejn li anke s-Sentenza tal-Appell ma tistax tkun ippubblikata kontra kull prinċipju tal-pubbliċita’ tas-Sentenzi. Hija l-istess Kostituzzjoni li tesiġi li wieħed mill-elementi hija l-pubbliċita’ meta f’artikolu 39(3) tiddisponi li “*Ħlief bil-ftehim tal-partijiet kollha, il-proċeduri kollha ta’ kull qorti u l-proċeduri dwar id-deċiżjoni tal-eżistenza jew l-estensjoni tad-drittijiet jew obbligi ċivili ta’ persuna quddiem xi awtorità ġudikanti oħra, magħdud il-pronunzjament tad-deċiżjoni tal-qorti jew awtorità oħra, għandhom jinżammu fil-pubbliku*” (Emfażi tal-Qorti). Il-Qorti ma tilmaħ ebda raġuni għalfejn il-liġi għandha tiddispensa minn dan l-element.

115. Din il-kultura ta’ segretezza tal-intimat Korp timmina l-fiduċja tal-pubbliku fl-operat tiegħu u kontra l-prinċipju *ta’ lex vigilantibus spectat.*

Għalhekk dan l-ilment ser jintlaqa’.

Art 18

116. Il-Qorti ma tilmaħ ebda ksur f’dan l-artikolu joħloq il-korp bis-setgħat li tagħtih il-liġi. Huma l-eżerċizzju ta’ din is-setgħa li jista’ jwassal għall-ksur iżda mhux l-artikolu per se għaliex jekk dawn is-setgħat li jiġu eżerċitati konformament mal-ħarsien tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem li qed ikunu invokati fil-proċeduri tal-lum. Ma hemm problema ta’ xejn.

Art 19

117. Anke hawn, il-Qorti ma tara ebda ksur dwar kif jinħatar il-Bord dejjem bir-riserva li jridu jitħarsu d-drittijiet suindikati fil-ħatra tiegħu.

Regolament 21 tal-Avviż Legali 373.01

118. Din il-Qorti issib partikularment inaċċettabli subregolament 3 ta' dan ir-regolament li jiddisponi hekk:

"*Pieni amministrattivi taħt dawn ir-regolamenti ghandhom imposti mill-Korp għall-Analisi ta' Informazzjoni Finanzjarja mingħajr il-ħtieġa ta' seduta quddiem il-qorti, sew bħala piena fissa ta'darba jew bħala piena kumulattiva ta' kuljum, jew it-tnejn flimkien, u għandhom jiġu imposti skont il-policies u proċeduri stabbiliti mill-Bord ta' Gvernaturi msemmi fl-Att, li għandhom jiżguraw l-impożizzjoni ta' pieni amministrativi li jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi*".

119. Dan l-aspett tal-liġi diġa ġie trattat ampjament aktar 'l fuq. B'rikaputalazzjoni kull ma jista' jingħad huwa li dawn il-multi amministrattivi ma huma amministrattivi xejn iżda pieni ta' natura kriminali inkwantu jimmiraw li jkunu punittivi u di piu l-*policies* stabbiliti ma humiex liġi kif trid il-Kostituzzjoni għar-raġunijiet diġa' rilevati f'din is-Sentenza.

120. Il-Qorti tfakkar ukoll li l-Korp la huwa organu leġislattiv u l-anqas Qorti imparzjali, għalkemm jiġġudika l-għemil tal-persuna u anke jimmetti pieni ta' natura penali u dan kif spjegat aktar il-fuq.

121. Għalhekk din il-Qorti ser issib ksur f'dan l-artikolu.

Decide

Għaldaqstant din il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi dan ir-rikors bil-mod segwenti:

Tilqa' limitatament l-ewwel talba u ssib li l-artikoli 13(2) u 13(A)(1), 13 C tal-Kap 373 tal-Liġijiet ta' Malta u Regolament 21 tal-Avviż Legali 373.01 jilledu d-drittijiet fundamentali tas-Soċjeta' rikorrenti kif imħarsa minn artikolu 39(1) u 6(1) tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament.

Tilqa' t-tieni talba rikorrenti u tiddikjara li bil-mod kif tmexxiet l-investigazzjoni u l-proċess investigattiv li wassal biex il-Korp ħareġ id-deċiżjoni, inkluż il-mod kif inħarġet il-*minded letter* ukoll jilledi d-drittijiet fundamentali tas-Soċjeta' rikorrenti kif imħarsa mill-artikoli 39(6)(a) u 6(3) tal-Kostituzzjoni rispettivament.

Tilqa' t-tielet talba rikorrenti u tiddikjara li r-regolament 21 tal-Avviż Legali 373.01 jilledi d-drittijiet tas-Soċjeta' rikorrenti kif imħarsa mill-artikoli 39(8) u artikolu 7 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament.

Tastjeni milli tieħu konjizzjoni tar-raba talba rikorrenti fid-dawl tal-akkoljiment tat-tielet talba.

Tilqa' il-ħames talba rikorrenti fl-intier tagħha u tiddikjara bħal nulli u inattendibbili l-proċeduri investigattivi ta' *compliance* li għamel il-Korp intimat fil-konfront tas-Soċjeta' rikorrenti.

Tilqa' konsegwentement is-sitt talba rikorrenti u tħassar kull deċiżjoni meħuda mill-intimat Korp fil-konfront tas-Soċjeta' rikorrenti.

Tastjeni milli tieħu konjizzjoni tas-sebgħa talba fid-dawl li qed **tilqa' t-tmien talba** u bħala rimedju qed tikkundanna u tordna lill-intimat Korp, jirrifondi lura kull flejjes li setgħa irċieva b'konsegwenza tad-deċiżjoni li ħa fil-konfront tas-Soċjeta' rikorrenti bl-imgħaxijiet legali mid-data ta' din is-Sentenza sal-pagament effettiv u jekk dawn il-flejjes għadhom ma tħallsux, tiddikjara, li bis-saħħa ta' din is-Sentenza dawn ma għadhomx aktar dovuti.

Spejjes tal-Kawża a' karigu tal-intimati.

Imħallef Toni Abela

Deputat Reġistratur